



Фото Дмитра Ніконорова

Майдан чи Антимайдан?

Петро АНТОНЕНКО

Давайте розрізняти поняття. Є МАЙДАН, як величезне суспільне явище, основа Єврореволюції в Україні, що змела злочинний режим і відкрила нам шлях оновлення країни. І є Майдан як візуальний, фізичний прояв того суспільного явища, тобто те, що стоїть (сидить, лежить, ходить) у центрі Києва. Чи, може, це, друге, залишатися в нинішньому стані? Не може! Але в бурхливих дискусіях, що розгорілися нині, відчувається якась підміна поняття, підміна МАЙДАНУ — Майданом.

Що кажуть противники ліквідації (знесення, скорочення, переформатування) отого другого Майдану? Найгасливішим тут є так званий “громадський сектор”. Днями він оприлюднив Маніфест Майдану. Його озвучили кілька “громадських організацій”, у назвах яких так чи інакше варіюється Майдан. Слід зазначити, що всі місяці Єврореволюції цей громадський сектор ніколи не хворів на зайву скромність. Зі сцени Майдану і довкола неї сипалися заяви про домінанту саме цього “громадського сектору” в революції, заяви на кшталт “Майдан зібрав ми, а не політики”.

Але Майдан, Єврореволюція були, як мінімум, триєдиним потоком. Перша складова — опозиційні політичні партії насамперед “Батьківщина”, “Свобода”, “Удар”. Друга — громадський сектор, попри його строкатість, чвари, ефемерність багатьох громадських організацій, які множилися і плодилися просто на ходу. Третя складова — український бізнес, від мільярдерів до малого й середнього, приватних підприємців, без яких “громадський сектор” не мав би і склянки чаю.

Як бути з Майданом, де ще два місяці тому дійшло до стрілянини серед майданівців? Ви пригадуєте цей інцидент на Хрещатику 31 березня, який так смакували російські телеканали. Між іншим, сварка вже тоді трапилася через суперечки — розбирати барикади чи ні?

Це щодо участі в революції. Тому варто декому хоча б зараз бути скромнішими. Бо все це триває і нині, оце безпеліційне говоріння “від імені Майдану”.

Але від його імені говорять інші люди, причому, з більшими підставами. “Правий сектор” планує прибрати барикади та розблокувати дороги в центрі Києва”, — заявив член політради цієї партії Ігор Криворучко. На прес-конференції він додав, що Майдан не можна розпустити ні фізично, ні морально, але він “покроково деградує, опускаючись до рівня Антимайдану”.

“Нині, проходячи Майданом, можна помітити нетверезих людей у камуфляжі, які беруть участь у конфліктах чи демонструють поведінку, не гідну майданівця. Багато з тих, хто мешкає нині в наметах, не були на революції, але зараз чомусь вважаються майданівцями”, — сказав Криворучко.

А що кажуть ті, хто не бажає будь-яких змін нинішнього Майдану?

Основний аргумент — Майдан має стояти, щоб контролювати владу. Що на це сказати? Якщо суспільство не здатне інакше контролювати владу, погані наші справи і марно була Єврореволюція. А хто ж, власне, має координувати цей контроль влади з боку Майдану, говорити від його імені? Варто нагадати, що в пік революції, в січні, створили Всеукраїнське об’єднання “Майдан”. Тоді так було треба. Після перемоги революції ВО відійшло в тінь. Але нагадаймо,

кого обрали до Ради ВО “Майдан”. Це Порошенко, Турчинов, Яценюк, Кошулинський, Парубій, Мохник, Кличко, Тягнибок, Кириленко, Соболєв. Усі вони у владі, на посадах від новообраного президента, до міністрів, голів парламентських фракцій нині правлячої коаліції. У владі, на державних посадах і такі члени Ради, як Тетяна Чорновол, Вікторія Скумар — донедавна “громадський сектор”. Власне, у названих людей “контрольний пакет”, більшість у цій Раді. То це вони мають контролювати владу?

Конкретним проявом “контролю” є вилазки десантів із Майдану на пікетування держустанов, від парламенту до Кабміну і міністерств. Але невже українці, громадяни вже не здатні вийти на пікети і для цього потрібно мати штатних “пікетменів”?

Не розходиться, поки влада не виконала вимоги Майдану, — ось чи не основна теза майданівців. У згаданому Маніфесті — довгелезний список вимог: першочергові, на ближню перспективу, довготермінові. Звичайний набір правильних гасел, того, що справді треба робити в державі. Дивною є не просто абстрактність вимог на кшталт всезагальної правди і справедливості, а й вимога якихось термінів цієї “справедливості”. Так, наче можна сказати, що до середи такого-то числа в державі не все гаразд і Майдан має стояти, а з четверга все нормально і розходимося.

Повідомлення Центральної виборчої комісії про результати позачергових виборів Президента України 25 травня 2014 року

Центральна виборча комісія на своєму засіданні 2 червня 2014 року відповідно до частини дванадцятої статті 73, частин першої—третьої статті 84 Закону України “Про вибори Президента України”, на підставі протоколів окружних виборчих комісій про підсумки голосування в межах відповідних територіальних виборчих округів, зокрема з поміткою “Уточнений”, та протоколу Центральної виборчої комісії про підсумки голосування в межах закордонного виборчого округу встановила результати позачергових виборів Президента України 25 травня 2014 року.

До списків виборців на виборчих дільницях зараховано 34 214 652 виборці, зокрема 30 095 028 — до списків виборців на виборчих дільницях, на яких голосування було організовано і проведено.

У голосуванні взяли участь 18 019 504 виборці.

За кандидатів на пост Президента України, зарахованих до виборчого бюлетеня з позачергових виборів Президента України 25 травня 2014 року для голосування у день виборів, подано таку кількість голосів виборців:

- 1 БОГОМОЛЕЦЬ Ольга Вадимівна — 345 384 — 1.91 %
- 2 БОЙКО Юрій Анатолійович — 35 928 — 0.19 %
- 3 ГРИНЕНКО Андрій Валерійович — 73 277 — 0.40 %
- 4 ГРИЦЕНКО Анатолій Степанович — 989 029 — 5.48 %
- 5 ДОБКІН Михайло Маркович — 546 138 — 3.03 %
- 6 КЛИМЕНКО Олександр Іванович — 10 542 — 0.05 %
- 7 КОНОВАЛЮК Валерій Ілліч — 69 572 — 0.38 %
- 8 КУЗЬМІН Ренат Равелійович — 18 689 — 0.10 %
- 9 КУЙБІДА Василь Степанович — 12 391 — 0.06 %
- 10 ЛЯШКО Олег Валерійович — 1 500 377 — 8.32 %
- 11-МАЛОМУЖ Микола Григорович — 23 771 — 0.13 %
- 12 ПОРОШЕНКО Петро Олексійович — 9 857 308 — 54.70 %
- 13 РАБІНОВИЧ Вадим Зіновійович — 406 301 — 2.25 %
- 14 САРАНОВ Володимир Георгійович — 6 232 — 0.03 %
- 15 СИМОНЕНКО Петро Миколайович — 272 723 — 1.51 %
- 16 ТИМОШЕНКО Юлія Володимирівна — 2 310 050 — 12.81 %
- 17 ТІГІПКО Сергій Леонідович — 943 430 — 5.23 %
- 18 ТЯГНИБОК Олег Ярославович — 210 476 — 1.16 %
- 19 ЦУШКО Василь Петрович — 10 434 — 0.05 %
- 20 ШКІРЯК Зорян Несторович — 5 021 — 0.02 %
- 21 ЯРОШ Дмитро Анатолійович — 127 772 — 0.70 %



Відповідно до частини третьої статті 84 Закону України “Про вибори Президента України” за підсумками голосування у день позачергових виборів Президента України 25 травня 2014 року обраним Президентом України є кандидат на пост Президента України ПОРОШЕНКО ПЕТРО ОЛЕКСІЙОВИЧ, 1965 року народження, народний депутат України, мешкає в місті Києві, безпартійний, самовисуванець, який одержав на виборах 9 857 308 голосів виборців, що становить 54,70 %, тобто більше половини голосів виборців, які взяли участь у голосуванні.

Продовження на стор. 4



Закінчення. Початок на стор. 1

Або “оновлення влади”. Наче не помічають, що в країні вже новий президент, новий уряд, нова коаліція в парламенті. А в переліку “вимог” ще значиться... “відставка Уряду Азарова”. Хто і коли це писав “від імені Майдану”?

“Майдан не розійдеться, доки не виконані вимоги: покарання злочинців, люстрація, зміна системи влади, встановлення конституційного порядку щодо громадян”: та ці вимоги з Маніфесту — програма дій на роки й роки.

Але досить підраховувати виконане й невиконане. Бо проблема навіть не в тому, що центр європейської столиці нині перетворено на смітник, головне — *стояння Майдану наче підкреслює — революція не перемогла. Це хибна теза і психологія*. Навіть якщо хтось скаже, що не перемогла, бо її цілі, озвучені Майданом, виконано лише на 10 відсотків, варто констатувати — РЕВОЛЮЦІЯ ПЕРЕМОГЛА. Нова Україна є! А дали величезна робота із творення цієї нової України.

Днями один із майданівців заявив: “Якщо ми звідси підемо, нас більше сюди не пустять”. Геніальне у своїй наївності самовикриття. Виходить, на Майдан “пускають”, і за такою логікою Майдан зібрався не завдяки “громадськості”, а з дозволу режиму Януковича? Ті, хто так говорить, схоже, навіть не зрозуміли, що вони в будь-який день можуть вийти на новий Майдан, без того, що їх “пустять”.

Як бути? Майдан, отой візуальний, має залишитися. Але переформатованим, лише на правому, парному боці Хрещатика: там, між Головноштамтом і Будинком профспілок, можуть стати десятки наметів і нехай стоять на тих потворних “парниках” “Гло-

На Донбасі

На Донбасі — зойки, кров, пожари,
Падають налякані копирі.
Палять москалі та яничари
Синьо-жовті наші прапори.

Заряджайся боєм, моя зброе,
Бий, не відступай ані на п’ядь —
Хай загнуться окупанти втроє,
Хай на спаленизнах погорять!

На Донбасі вже не має схову
Ні дитя, ні мати, ні трава.
Там стріляє в українську мову
І в сорочку вишиту Москва.

Заряджайся боєм, моя зброе,
Бий, не відступай ані на п’ядь —
Хай загнуться окупанти втроє,
Хай на спаленизнах погорять!

На Донбасі — московитів роти,
В Грозному треновані кати,
Знають людські животи пороти,
Зашморги із людських жил плести.

Заряджайся боєм, моя зброе,
Бий, не відступай ані на п’ядь —
Хай загнуться окупанти втроє,
Хай на спаленизнах погорять!
24.05.2014, Конча-Озерна.

Сарана

Налетіла сарана з Росії,
Хмарою на мій Донбас лягла,
Кублиться, немов крилаті змії,
Пожирає все навкруг дотла.

Хлопці, помоліться до ікони,
Вогнемет на плечі — і гайда!
Хай живуть степи і терикони,
Хай загине путінська орда!

Налетіла сарана російська,
Впала на луганську сіножать.
Чути клич пораненого війська,
Українські воїни кричать.

Хлопці, помоліться до ікони,
Вогнемет на плечі — і гайда!
Хай живуть степи і терикони,
Хай загине путінська орда!

Налетіла сарана з-за Дону,
Створена залізна комашня
З імперського синхрофазотрону,
Вбивча, та порожня, як брехня.

Майдан чи Антимайдан?



Фото Дмитра Гіжонорова

бусу” хоч роками. Хрещатик треба звільнити від барикад і смітників. І від транспорту теж: справді можна зробити його пішохідним, як у багатьох столицях. Негайно треба звільнити всі адміністративні будівлі: якщо Майдан стояв за нову владу, то як можна стояти проти цієї влади, яку він породив? Нашо мало не півроку майданівці блокують міжміський переговорний пункт Головноштамту? Людям, за яких стояв Майдан, створено проблеми, державі, за яку стояв Майдан, заблоковано надходження в бюджет. Це нормально?

А дух Майдану, той МАЙДАН треба не просто зберегти, а розбудовувати. Насамперед вшанувати пам’ять Героїв Майдану. Прекрасний проєкт Меморіалу розробив член “Просвіти”, Шевченківський лауреат Анато-

лій Гайдамака. Є й цікаві пропозиції модернізувати простір Майдану, перетворивши його з місця проживання на місце генерування нових ідей. Майдан має розвивати в українських громадян почуття патріотизму, пропагувати моральні цінності, здоровий спосіб життя. Тут пропонують замість військових наметів, які давно втратили пристойний вигляд, встановити сучасні намети на кшталт “сфера”, у яких зможуть працювати журналісти, художники, письменники, фотографи, IT-фахівці.

Словом, МАЙДАН був і залишається — як символ оновленої європейської України, як пульс справжнього, а не показного патріотизму.

Петро АНТОНЕНКО

Дмитро ПАВЛИЧКО

П’ять пісень

Хлопці, помоліться до ікони,
Вогнемет на плечі — і гайда!
Хай живуть степи і терикони,
Хай загине путінська орда!
25.05.2014, Конча-Озерна.

За ґратами

Як вулкан, гуде Майдану сила,
Світ збудила візвольна труба,
Світ збудила, та не воскресила
Мертвого російського раба.

Кремлівські цезарі та демократи —
То все раби, раби від А до ЯТЬ...
Планету забиватимуть за ґрати,
Бо всі вони за ґратами сидять.

Я у Москві нічого не посию,
Хліба й слави також не зберу.
Я не вірю в молоду Росію,
Що забуде й прокляне стару.

Кремлівські цезарі та демократи —
То все раби, раби від А до ЯТЬ...
Планету забиватимуть за ґрати,
Бо всі вони за ґратами сидять.

Буде бій і тиша після бою,
Куля в серці й перемоги шем,
Буде завжди гадина собою,
Доки ти не вб’єш її мечем.

Кремлівські цезарі та демократи —
То все раби, раби від А до ЯТЬ...
Планету забиватимуть за ґрати,
Бо всі вони за ґратами сидять.
31.05.2014, Конча-Озерна.

Мова

Я в сотні Спартана патронів повні
Торби носив, не знав, що доживу,
Коли бандерівці російськокомвні
Піднімуть синьо-жовту корутву.

Московоязичні, та веде їх мова,
Почута в свого роду глибині.
Ідуть вони, як сотня Спаратанова,
Озброєні мої юнацькі дні.

Їх таварить навчала рідна мати,
Боялася Сибіру і тайги.

Тепер за Україну помирати
Ідуть — під куль московських батогі.

Московязычні, та веде їх мова,
Почута в свого роду глибині.
Ідуть вони, як сотня Спаратанова,
Озброєні мої юнацькі дні.

Донеччино моя, козацький степе,
Не простелись під колесо чуже,
Свободу для Хмельницького й Мазепи,
І для Шевченка дух твій збереже.

Московязычні, та веде їх мова,
Почута в свого роду глибині.
Ідуть вони, як сотня Спаратанова,
Озброєні мої юнацькі дні.
01.06.2014, Конча-Озерна.

Прометей

Зі скелі сходить Прометей при зброї,
У мазепинці, як стрілець УПА,
І пристає до сотні бойової,
І топче ворогів його стопа.

Ічкеріє, іржава й широзлота,
Народе вічності, а не смертей,
З Москвою йде на нас твоя сволота,
А з нами — твій незламний Прометей.

Настане час відомсти і покари,
Зірниць кремлівських вигаснуть світла,
І невмирущі Шамілі й Джохари
Повернуться до рідного житла.

Ічкеріє, іржава й широзлота,
Народе вічності, а не смертей,
З Москвою йде на нас твоя сволота,
А з нами — твій незламний Прометей.

Іде війна, збираються громади,
Всіх поколінь і націй недарма.
Є в кожному племені клітинка зради,
Але народів-зрадників нема.

Ічкеріє, іржава й широзлота,
Народе вічності, а не смертей,
З Москвою йде на нас твоя сволота,
А з нами — твій незламний Прометей.
03.06.2014, Конча-Озерна.

«Молоде вино у старі міхи не наливають!»

Володимир ПІПАШ,
один із організаторів Закарпатського Майдану,
голова ЗОО ВУТ “Просвіта” ім. Т. Шевченка,
кандидат історичних наук

Феноменальний успіх на виборах П. Порошенка має низку причин, та чи не найважливіша — “роздратованість” українців діяльністю тимошенківської влади. Бо й справді, не розбереш: де недолугість, де нерозуміння ідей Майдану, а де зрада. І тут справа не лише у бездарному веденні АТО під керівництвом “головнокомандувача” Турчинова (за втрату Криму вже й не говоримо, але шокувало останнє повідомлення про привласнення Росією частини золотовалютного запасу України, що зберігався у Кримському відділенні Ощадбанку — невже так важко було вивезти із Криму триста кілограмів золота та мільярди готівки?), жахають абсолютно даремні жертви з вини очільників АТО серед військовиків, незабезпечення армії елементарно необхідним і водночас казнокрадство людей із генеральськими погонами, пряме, або приховане зрадництво тількино призначених керівників.

А ще більший розгул корупції, особливо на митницях та і в інших структурах за велінням осіб, призначених за партійними квотами, або таких, що купили собі посади?!

“Нова” (тимошенківська) влада не просто бездарна (єдину симпатію наразі викликає А. Яценюк), а гнила, прагне не допустити жодних змін. Передусім тих, яких вимагав Майдан під час Революції, які були її метою. Складається враження, що у людей, котрі отримали “революційну” владу, є нестримне бажання зберегти систему режиму Януковича у цілісності, лише із деякими новими очільниками. А як же Небесна Сотня?

Сьогодні є надія на Петра Порошенка. Сподівання, що він таки знешкодить те, із-за чого піднявся Майдан.

Проведення необхідних змін, радикальних реформ можливе лише у випадку люстрації, вичищення управлінських ланок від януковичівських кадрів. Аргументую на прикладі Закарпаття.

Неодноразово йшлося про те, що на обласному рівні нашого краю не відбулося жодних очікуваних закарпатськими майданівцями змін. Помінялися лише кілька прізвищ очільників області (та й то Ледиду прогнав Майдан). Приблизно те ж саме на районних рівнях. Януковичівські начальники (ще раз кажу, що йдеться про люстрацію — себто про очищення влади від найодіозніших осіб, а не “зачистку” всіх) низки управлінь, департаментів, інших структур влади, які були вірними режимові організаторами знущань над народом, спочатку перепудилися, зараз заспокоїлися, знайшли, мабуть, спільну мову з “губернатором”. Але, чи можуть ці люди змінитися? Подумаймо! Переконалий, що вони люто ненавиділи та й ненавидять Майдан, нашу Революцію, ностальгують за Януковичем. Гадаю, що не дай Боже, була б у нас та ж ситуація, що у Донецьку, чи Луганську, вони вчинили б те, що чинять донецько-луганські чиновники: зрадили державі, всіляко сприяють сепаратистам-терористам. Це ж саме ті, кого називають “П’ятою колоною революції”.

Бути ліквідаторами корупційних схем, здійснювати реформи вони не здатні, та ще й всіма силами їх саботуватимуть і дискредитуватимуть.

Сподіваюся, що новий Президент України, поруч із наведенням порядку на Сході держави, найголовніше своє завдання, вбачатиме у “перезавантаженні”, очищенні влади, що враховуватиме і перевибори Верховної Ради, і люстрацію владних виконавчих структур знизу догори.

А якщо цього не буде, або йому цього “не дозволять”? Тоді допоможе Майдан. Не даремно він не розкодиться. А ще згадуються неодноразові висловлювання сотників Національної гвардії, що воюють із терористами, оприлюднені в інтернеті та на каналах ТБ: “Якщо і далі так триватиме, то після того, як наведемо порядок на Сході, — рушимо на Київ!”. Зупинити ж колони патріотів, гадаю, вже не зможуть ніякі владні саботажники Революції. Втім, мабуть, — це дуже крайній варіант.



Про нагальні зміни до Конституції України

Петро ТАЛАНЧУК, депутат Верховної Ради СРСР, часів перестройки, перший міністр освіти незалежної України; **Сергій РУДЮК**, старший викладач університету “Україна”; **Віталій КАРПЕНКО**, народний депутат Верховної Ради України першого скликання, заслужений журналіст України

Є в румунській Конституції ще одна стаття (3), яка проголошує: “Територія румунської держави не може заселятися або колонізуватися чужоземним населенням”. Ця стаття актуальна й для нас.

Повчальною для українців є і Конституція Хорватії, у якій наголошено на “тисячолітній національній самобутності і державності хорватського народу”, перелічено всі етапи хорватської державності від VI століття. Врешті, проголошена “національна держава хорватського народу”.

Саме на боротьбу за власну незалежну національну державу піднялися ми, українці, 22 роки тому. Під тиском українського національно-визвольного руху Верховна Рада Української РСР 16 липня 1990 року ухвалила Декларацію про державний суверенітет України, де було чітко й невдвозначно сказано: “Українська РСР як суверенна національна держава розвивається в існуючих кордонах на основі здійснення українською нацією свого невід’ємного права на самовизначення”.

Українська РСР здійснює захист і охорону національної державності українського народу”.

Також сказано, що “Декларація є основою для нової Конституції, законів України і визначає позиції Республіки при укладанні міжнародних угод”.

Однак творці Конституції України 1996 року не виконали вимог Декларації про державний суверенітет України, чим не просто порушили вітчизняне законодавство, а й ліквідували найголовніший здобуток українського народу в боротьбі за незалежність — Українську національну державу. Тому необхідно внести таку поправку до чинної Конституції України:

Розділ I
ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ

Чинний текст	Пропоновані зміни до тексту
Стаття 1. Україна є суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава.	Стаття 1. Україна є національна, суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава.

Відсутність положення про національну державу українського народу не єдина хиба в Основному Законі країни. Конституція України фактично заперечує саме існування українського етносу, української нації в етнічному розумінні. Так, у преамбулі Конституції України вихідне поняття Конституції “український народ”, трактується як “громадяни України всіх національностей”. Тобто, конституційне поняття “народ” розкривається через категорію громадянства людини, що є неприпустимим і суперечить доктрині природного права, прихильність до якої невдвозначно заявлена в преамбулі Конституції через визнання права українського народу на самовизначення (яке по суті є категорією природного права).



Національність і громадянство — це не одне й те саме. Під громадянством розуміють заснований на визнанні й повазі основних прав і свобод людини стійкий правовий зв’язок особи і держави незалежно від етнічного походження цієї особи. Громадяни України всіх національностей складають населення України, але не український народ, не українську націю.

Нація (лат. natio — плем’я, народ) — в теорії конституційного права — історична спільнота людей, яка склалася в процесі формування спільності їх території, економічних зв’язків, мови, особливостей культури і характеру, які складають її ознаки. Тобто зв’язок між членами нації не правовий, а кровний.

Ототожнення української нації з населенням України призводить до серйозних юридичних наслідків: міжнародне право знає принцип самовизначення націй, а не населення. Проголошення незалежності й утворення власної держави багатонаціональним населенням якоїсь території (наприклад, УРСР у складі СРСР) — це сепаратизм. Сепаратизм — поняття одіозне для всіх держав і трактується як зрада, чому й викликає до себе негативне, а також вороже ставлення. Преамбула Конституції України підводить проголошення незалежності України під сепаратизм. Це підмічено і за межами України.

Чинний текст	Пропоновані зміни до тексту
Стаття 1. Україна є суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава.	Стаття 1. Україна є національна, суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава.

Так, у Росії видано кілька книг під загальною назвою “Український сепаратизм в России”, автори яких заперечують існування української нації як етнічної спільноти. “Украинец” — изначально не этническое, но политическое понятие”. При цьому російські автори аргументують свою позицію Конституцією України, і цілком слушно.

Якщо йти за Конституцією України 1996 року, то росіянин — громадянин України — це “українець російського походження”, євреї — громадянин України — це “українець єврейського походження” і т. ін. А хто ж тоді етнічні українці — “українці українського походження”? Абсурд. Виходить, що й справді українці, як стверджують російські шовіні-

ти, — це не народ, а політична партія збаламучених німецькою чи американською пропагандою зрадників-малоросів. Тобто реалізація в Україні теорії “політичної нації” служить шовіністичному запереченню існування українського етносу. Якщо ж його юридично немає, то хто ж тоді в Україні державотворчий, корінний народ?

“Інтернаціоналісти”, виходячи з принципу кількості етносів у державі, а не з їх чисельності, накиннули нам визначення України як полінаціональної держави, хоч етнічні українці за переписом 2001 року становлять 77,8 % населення України. Відомо, що за стандартами ООН, якщо титульна нація становить не менше 70 % населення країни, то така держава є **моноетнічною**.

Викривлене ж визначення багатонаціональності держави і практичне втілення його в життя призвело до знищення самоідентифікації нашої нації як кровнородинної спільноти. А це ж є корінь етнопсихології народу і його національної культури.

Спекуляціям про поліетнічність України сприяє також ст. 11 Конституції, яка стверджує, що в Україні проживають “корінні народи” та національні меншини. Враховуючи загальноприйняті історичні постулати про давність проживання в Україні росіян (руссіх), юдеїв і татар, можна припустити, що йдеться саме про них. Адже в Преамбулі Конституції “підправлено” Акт проголошення незалежності України, а саме “тисячолітню традицію державотворення” в Україні, змінено на “багатовікову”. Це позбавляє українців історичної спадщини Київської Русі на користь Росії з усіма наслідками історичного та правового характеру. Тобто підтримується ненаукова теза російської історичної пропаганди, що український народ виник у XV—XVI ст. внаслідок асиміляції тутешніх росіян поляками. Тим самим підводиться псевдонаукова база під територіальні претензії Росії на Україну, як на історичну батьківщину сучасних росіян. А колонізація України російськими емігрантами у XVII—XX ст. зображається як їх повернення до своєї історичної Батьківщини, заселеної за час відсутності законних господарів зайдами з Галичини.

Як свідчить світовий історичний досвід державотворення, тільки незалежна національна держава забезпечує кожному народові найкращі умови для його всебічного духовного й матеріального розвитку. Законодавство багатьох країн світу містить положення про власну національну державу. Так, перший пункт ст. 1. Конституції Румунії викладений у такій редакції: “Румунія — національна, суверенна і незалежна, єдина і неподільна держава”. І тільки в третьому пункті стоїть те, що в нас у першому: “...правова, демократична, і ...”. У Румунії проживають люди багатьох національностей: угорці, українці, болгар, німці, цигани. Наприклад, угорська меншина компактно мешкає у Трансільванії, на кордоні з Угорщиною. Угорці там корінні мешканці. Але румуни проголосили “національну державу” і це прийнято і в самій країні, і за її межами.

Це тягне за собою передусім невизнання українського етносу за державотворчий, тим більше — єдиний державотворчий, що є правильним. Звідси невизнання української мови як єдиної державної, української культури як базової у державі, української інтерпретації історії України як єдино правильної. Звідси — збереження кривдного для українського етносу міжнаціонального внутрідержавного поділу праці, коли нащадки емігрантської колоніальної верхівки СРСР зберігають за собою панівні позиції в політиці, економіці й культурі, залишаючи етнічним українцям для прожиття найважчі, найбрудніші й неприбуткові галузі господарства. Тобто здобуття незалежного внутрідержавного поділу праці, коли нащадки емігрантської колоніальної верхівки СРСР зберігають за собою панівні позиції в політиці, економіці й культурі, залишаючи етнічним українцям для прожиття найважчі, найбрудніші й неприбуткові галузі господарства. Тобто здобуття незалежного внутрідержавного поділу праці, коли нащадки емігрантської колоніальної верхівки СРСР зберігають за собою панівні позиції в політиці, економіці й культурі, залишаючи етнічним українцям для прожиття найважчі, найбрудніші й неприбуткові галузі господарства. Тобто здобуття незалежного внутрідержавного поділу праці, коли нащадки емігрантської колоніальної верхівки СРСР зберігають за собою панівні позиції в політиці, економіці й культурі, залишаючи етнічним українцям для прожиття найважчі, найбрудніші й неприбуткові галузі господарства.

Підставою для спекуляцій довкола питання прав етнічних груп неукраїнського походження, які проживають в Україні, є ст. 11 Конституції. Ці групи чомусь називають “національними меншинами”. По-перше, термін звучить дещо образливо. Принаймні в Російській імперії слово “нацмен” було лайливим. По-друге, термін не відповідає європейському розумінню національних меншин і реальному стану речей. Адже росіяни, поляки, угорці та румуни опинилися в Україні внаслідок протиправної колонізації українських земель урядами інших країн. Вони мали привілейоване становище і служили опорою окупаційних адміністрацій проти місцевого українського населення. Емігранти з сусідніх країн та їх нащадки й досі є сприятливим середовищем для антиукраїнських підривних дій спецслужб іноземних держав. Тому зберігати за ними колишнє привілейоване становище означає кривдити корінних українців, порушувати їхні права і статтю 24 Конституції, підривати обороноздатність держави.

Чинний текст Преамбули	Пропоновані зміни до тексту Преамбули
Верховна Рада України від імені Українського народу — громадян України всіх національностей,	Верховна Рада України від імені Українського народу та громадян України всіх інших національностей,
виражаючи суверенну волю народу,	виражаючи суверенну волю українського народу, української нації ,
спираючись на багатовікову історію українського державотворення і на основі здійсненого українською нацією, усім Українським народом права на самовизначення,	спираючись на тисячолітню українську державну традицію і на основі невід’ємного права українського народу, української нації на самовизначення ,
дбаючи про забезпечення прав і свобод людини та гідних умов її життя, піклуючись про зміцнення громадянської злагоди на землі України, прагнучи розвивати і зміцнювати демократичну, соціальну, правову державу,	дбаючи про забезпечення прав і свобод людини та гідних умов її життя, піклуючись про зміцнення громадянської злагоди на українській землі , прагнучи розвивати і зміцнювати українську національну , демократичну, соціальну і правову державу,
усвідомлюючи відповідальність перед Богом, власною совістю, попередніми, нинішнім та майбутніми поколіннями, керуючись Актом проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 року, схваленим 1 грудня 1991 року всенародним голосуванням,	усвідомлюючи відповідальність перед Богом, попередніми, нинішнім та майбутніми поколіннями, керуючись Декларацією про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року й Актом проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 року, схваленим 1 грудня 1991 року всенародним голосуванням,
приймає цю Конституцію — Основний Закон України.	приймає цю Конституцію — Основний Закон України.

Продовження на стор. 6



Про нагальні зміни до Конституції України

Закінчення.
Початок на стор. 5

Є багато питань і до назви сучасної Української Держави. Утопивши в крові останній збройний виступ українського козацтва під проводом гетьмана Мазепи за права українського народу, Москва задля набуття “приличного родова” привласнила нашу історію княжого періоду. Водночас московські царі перейменовували свою державу на “Росію”, а її різношерсте населення на “руських” для того, щоб позбутися назви “московити”, яких у Європі вважали за варварів. 1713 року московський посол у Копенгагені отримав наказ царя Петра I вимагати, щоб у всіх іноземних газетах *“печатали государство наше российским, а не московским, что и к прочим всем дворам написано”*.

Слід згадати, що до XVIII ст. в Європі Руссю, Росією, руськими, русинами, рутенами звалися винятково Україна та її мешканці, а Московія тільки Московією та московитами. Самі суздальці, володимирці, муромці й інші, які після їх завоювання Москвою стали московитами, звали Руссю, Росією, руськими винятково Україну та її мешканців, а себе за руських не вважали й не звали. Зрештою, як зазначав історик М. Покровський, у середньовіччі термін “Русь” був суто побутовий, не пов’язаний із жодною визначеною політичною ідеєю: політично Давня Русь знала про київське, чернігівське або суздальське князівство, а не про Руську державу.

Однак в українців-руси́нів-рутенів, обкрадених московитами зі старої книжної назви, залишилася ще народна назва “Україна”, відома в літописах із 1187 року, яка вживається досі для розрізнення фальшивих “руських-московитів” від мешканців справжньої Русі-України. Та нині, коли є незалежна Українська Держава, слід дати лад і в назвах, зокрема й на міжнародному рівні.

До світової громадськості українська дипломатія повинна донести кілька істин. Історія сучасної України починається з Русі V—VI ст., історія сучасної “Росії” починається з Москви кінця XIII ст. І жодного стосунку “Росія” не має до Русі, хіба в контексті того, що “Росія” присвоїла і загарбала в українців ім’я “Русь” і зміст цього поняття. А ми смиренно мовчимо з цього приводу.

Наша вина і в тому, що у світі перекладають “Росія” як “Раша”. Ми навіть тепер вживаємо в англійській мові “Kievan Rus’”, чим уможливуємо московитам робити з Русь-Раша, замість того, щоб ми вживали історично правильного перекладу “Kievan Ruthenia”, що в дійсності відповідає в чужих мовах назві Русь. Тепер настав час відвоювати “Русь-Рутенію”, бо ця назва є джерелом нашої старовинної історії, творить нашу державно-правну тяглість, відповідає нашому історичному минулому, яке Москва підступом фаль-

шує і присвоює собі. На це звертав увагу Михайло Грушевський, назвавши свою фундаментальну працю “Історія України-Руси”.

Та поки ми живемо в державі не з національною, а географічною назвою — Україна, має ж бути принаймні — Українська Республіка. Як Французька республіка, Італійська республіка, Литовська республіка, Чеська республіка тощо.

Тепер щодо ст. 10 про мови. У нинішній редакції ця стаття абсолютно безвартісна для української мови, зате створює юридичну базу для подальшого російщення та асиміляції українців. Адже зміст поняття “державна мова” не розкрито. Не сказано, що “українська мова є мовою офіційних документів та мовою міжнародного спілкування громадян України”. Це слід виправити. Також варто врахувати досвід конституції Іспанії, в якій сказано, що *“всі громадяни Іспанії зобов’язані знати і мають право користуватися іспанською мовою”*.

Те, що Конституція України захищає російську мову, — зна-

4. Оскільки українська мова є мовою державотворчого етносу держави Україна, високорозвинутою і досконалою європейською мовою, зрозумілою і здатною задовольнити спілкування громадян України всіх національностей на будь-яку тему і на будь-якому рівні, тільки вона може бути і повинна бути державною мовою і мовою міжнародного спілкування громадян України.

Передумовою цивілізаційного прориву України має стати консолідація суспільства на основі української цивілізації, духовності й мови. Наявність двох державних мов — поряд з українською російською, яку нам нав’язують, веде до занепаду Української держави. *Українська мова — це одна з найважливіших підвалин української державності, її цементуюча сила і патріотичний ресурс*. І тому будь-яку атаку на українську мову варто розглядати як атаку на Українську державність.

Тим емігрантам із Росії, які не оцінили належним чи-

нування української нації в етнічному (і єдино прийнятному для українців) розумінні цього слова. Тому необхідне внесення і в преамбулу, і в ст. 1 Конституції України положення про національний характер нашої держави та інших вищеназваних змін, які виправлять дискримінаційні щодо державотворчої корінної української нації положення Основного Закону України.

Конституція України протегує також приватній власності. Начебто приватна економіка ефективніша за державну. Проте фахівці знають, що продуктивність підприємств залежить не тільки й не стільки від форми власності, а від ефективності управління. І державне управління, безперечно, ефективніше з багатьох причин. Тому в США, Франції та інших провідних країнах світу є потужний державний сектор економіки, який забезпечує державні інтереси. У США найпоширенішим аргументом на користь державного контролю за виробництвом товарів індивідуального споживання є той, що

ринництва, промисловості, торгівлі і сфери послуг, що доповнюють економічну діяльність державного і кооперативного секторів.

У цих секторах економіки власність за умови відповідності іншим статтям цієї глави..., а також сприяння розвитку економіки країни і не завдання збитків суспільству перебуває під заступництвом закону Ісламської Республіки. Закон визначає правила, сферу й умови функціонування цих трьох секторів”.

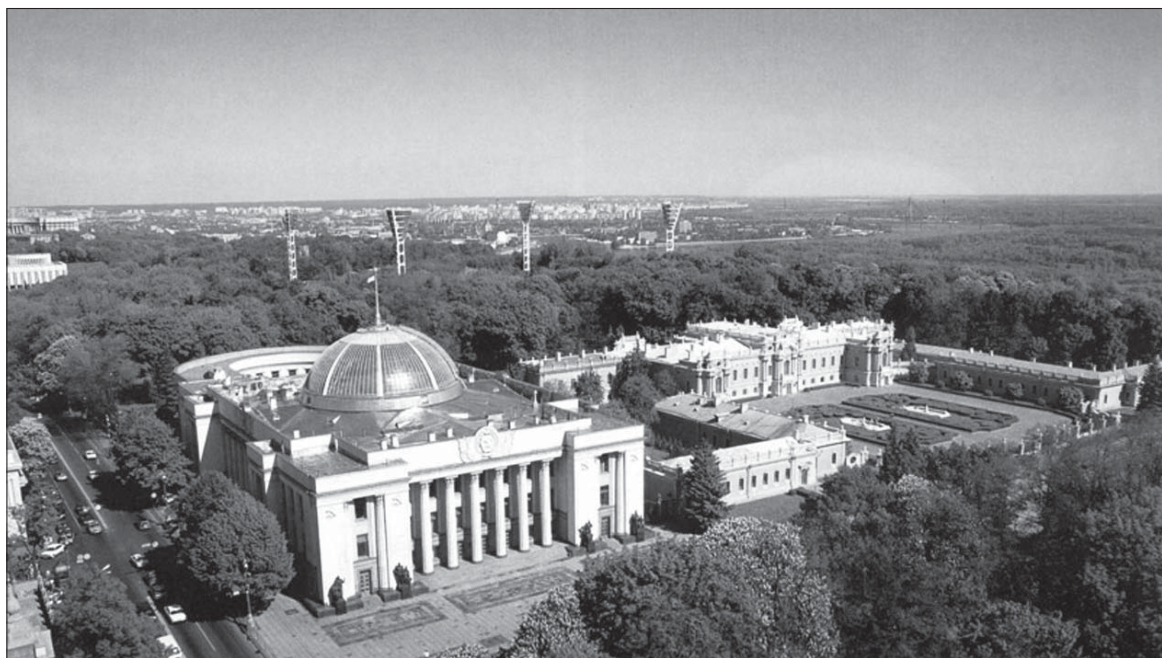
Не в останню чергу завдяки цьому Іран із напівколоніальної країни перетворився у регіонального лідера і сміливо кидає виклик сильним світу цього.

Як показав досвід останніх місяців 2014 року, держава має бути здатна сама себе захистити від збройної агресії іноземних держав. Тому слід відмовитися від нав’язаних ворожими спецслужбами спекуляцій на тему “невеликої, мобільної, професійної армії” і закріпити в Конституції положення про те, що “Захист суверенітету і територіальної цілісності України є священним обов’язком кожного громадянина України. Громадянські права повнолітній мешканець України отримує тільки після проходження дворічної військової служби за призовом, чи альтернативної служби”. Також слід наголосити: “Військово-патріотичне виховання громадян України здійснюється на національно-історичних традиціях українського народу”.

Також слід викреслити з Конституції України пункт ст. 15, що *“жодна ідеологія не може визнаватися державою як обов’язкова”*. Нема в світі держави без ідеології. Україна не виняток. Неофіційною ідеологією сучасної України є нав’язана нам ззовні споживацька ідеологія. Наслідком її насильницького впровадження є моральна і фізична деградація нашого суспільства, його розкол й атомізація. Ідеологія споживацтва — це ідеологія смерті: духовної, тілесної, державної. Вона для України неприйнятна. Дійсною ідеологією кожної сучасної держави є патріотизм (націоналізм). Безсумнівно, він має бути офіційною чи неофіційною ідеологією і в Україні.

Є в чинному законодавстві України багато й інших недоліків, які необхідно виправити. Однак лише впровадження у вітчизняне правове поле принципу справедливості зробить можливим проведення дійсних, а не фальшивих реформ нашого суспільства. Тільки після цього у нашій хаті утвердиться, словами першого українського митрополита Іларіона, “закон і благодать”. І тільки тоді, як наголошував Тарас Шевченко, *“...і буде син, і буде мати, і будуть люде на землі”*.

Петро ТАЛАНЧУК,
Сергій РУДЮК,
Віталій КАРПЕНКО



ряддя асиміляції українців російською колоніальною адміністрацією, — нонсенс. Як писав сучасний письменник Євген Шижкін у статті “Русский язык — категория экономическая”, *“...внедрение своего языка в другие нации — внедрение политической и экономической зависимости. Лучшего долгосрочного представителя своих интересов и придумать нельзя!”*. Тому в мовному питанні слід керуватися наступним:

1. Вже сам факт присутності російської мови в незалежній Україні є образою для національних почуттів корінного українського народу, державотворчого українського етносу.

2. Російська мова в Україні не може користуватися захистом держави як мова національної меншини, оскільки росіяни в Україні не національна меншина, а емігранти та нащадки емігрантів.

3. Російська мова в Україні не може мати особливого статусу (“державної”, “офіційної”), а лише бути мовою для побутового вжитку етнічних росіян.

ном надання їм після 1991 року громадянства України без обов’язкової в таких випадках загальноприйнятої у світовій практиці процедури натуралізації, і які бажають жити у державі з федеративним державним устроєм і з державною мовою російською, Україна має сприяти у вільному переселенні до такої держави. Це єдине прийнятне для українського народу вирішення “мовного питання”. В українській національній державі національне питання має бути раз і назавжди вирішене в інтересах корінного етносу. В іншому разі збережеться джерело міжнародного напруження, яке постійно нагадуватиме про себе вибухами невдоволення і всілякими, зокрема й збройними, конфліктами.

Отже, творці Конституції України 1996 року не виконали вимог Декларації про державний суверенітет України і термінологічними маніпуляціями фактично ліквідували здобуток національно-визвольної боротьби українців. Вони ж створили правову основу для заперечення іс-

приватні фірми прагнуть максимізувати прибутки власників, а не багатство нації.

З огляду на це варто приглянутися до законодавчого досвіду Ірану, ст. 44 конституції якого проголошує: “Економічна система Ісламської Республіки Іран заснована на трьох секторах: державному, кооперативному і приватному — при регулярному і правильному плануванні.

Державний сектор охоплює всю велику промисловість, основні галузі промисловості, зовнішню торгівлю, великі гірничорудні підприємства, банківську справу, страхування, забезпечення електроенергією, греблі і великі водопроводи, радіо і телебачення, пошту, телеграф і телефон, цивільну авіацію, судноплавство, дороги, зокрема залізницю, і т. п. Усе це у вигляді суспільної власності перебуває у віданні держави.

Кооперативний сектор містить у собі кооперативні виробничі й розподільчі фірми й установи, що створюються в місті й у селі.

Приватний сектор охоплює ту частину землеробства, тва-



Георгій ФІЛПЧУК,
доктор педагогічних наук, акаде-
мік АПН

Viribus unitis

Допоки ідеї, погляди, здобутки багатьох заборонених, репресованих науковців, незаслужено забутих громадських і політичних діячів, просвітників на материзні і поза її межами будуть табуйовані, доти стан культурного самопізнання та самоусвідомлення українського народу характеризуватиметься неповною й необ’єктивною оцінкою. Бо осмислення власного національного буття можливе лише через досягання національної культури в її цілості й взаємодії. Вочевидь, що Україна в своїй історії мала небагато сприятливого часу для національно-культурного розвитку, а більше перебувала в стані національно-культурного виживання. І нині, в ХХІ столітті, торуємо шляхи до національної ідеї утвердження авторитету української державної мови, історичної правди, національної школи, високоетичної громадянської літератури, мистецтва без належного інформаційного простору і соціокультурного середовища. Гуманітарна політика впродовж більше двох десятиріч років страждає кульгавістю й заподатливістю до чужих, часто насильно привнесених, “цінностей”. Чим швидше прийде це усвідомлення, тим унеможливлуватиметься небезпека розчинення національної історії, культури в “загальнолюдській”, “спільній” моделі, яка давно інфікована ідеологічно-політичним вірусом.

Тож хто виконує роль гуманітарного спецназу впродовж тривалого часу в Україні? Найперше, останні місяці російської агресії остаточно засвідчили ілюзорність і хибність опертя на ідеологеми “братніх” стосунків, які насправді не такі вже й братські.

По-друге, необхідно навчитися не лише військом боронити власну землю, державну незалежність і свободу народу, а й захищатися від безперервної гуманітарної експансії. Прикро, але поки що зайти добре почуваються в українському інформаційному, освітньому, культурному просторі й навіть владному олімпі.

По-третє, як і колись, так і нині Україна не може позбавити себе колаборантської хвороби. Бійтеся тих “національних” політиків, провідників, очільників, які ніколи не були ні жертвними, ні одержимими національною ідеєю, бо Україну сприймають як територію, де “заробляють” гроші. Бійтеся “найгіршої хвороби — хворіти духом” (Г. Сковорода).

І чуємо, що незабаром матимемо таку державу, де скрізь і всюди зможемо говорити мовою якою хочемо, ходити до церкви, в яку хочемо, прославляти героїв і відзначати свята, які пошановуємо. Одне слово — вільною воля. Не вистає тут лише одного — ствердити, що це і є нашою національною ідеєю. І добре було б пояснити, а що об’єднує народ і чи задовольнятимемо гопників, терористів, українофобів, які за будь-яких загравань люто ненавидітимуть усе українське, вбиваючи людей, нищачи державу. Тому висловлюю найголовніше застереження. Як тільки Україна, нібито заради удаваної єдності й державності, стане приторговувати Мовою, Історією, Традицією, Вірою, то українське серце позбавлятиметься своєї духовної іжі. Очевидно, кожен свідомий розуміє — подаровану Богом рідну мову, національну культуру, віру треба оберігати і зберігати. Це той “рубикон”, який не дозволяє переходити, щоб не запрятатися у нове ярмо і мовчки ниву орати. Бо мертва та нація, писав француз А. Кюстін, у котрої немає нічого свого, окрім покірності.

Пригадаймо часи торжества “інтернаціоналізму”, коли в СРСР щороку зникав один народ, коли з’явилося нове злісне явище проти української нації — геноцид, коли комуністичними голодоморами знищили по-

над 12 млн українців. Нищився інтелект України. 1932 р. українців-учених було 10063, а на початку 1940 р. їх залишилося 5 тисяч. Тільки в Києві під керівництвом Постишева КДБ знищив 30 тис. української інтелігенції. 22 червня 1944 року наказом № 0078/42 (Берія, Жуков) мали бути виселені всі українці, які проживали під окупацією. Відповідно лише із західних областей України вивезли 2 млн людей. Оскільки гігантський план вивозу українців зривався, то керівництво СРСР вдалося до випробуваного методу — голодомору тепер уже у Західній Україні, коли 1946 року до смерті забили 369 тис. людей, а 1947-го — 628 тис. І у той час (1946—1947 роки) у Францію відправили 500 тис. тонн зерна, в Польщу — 900 тис. т, у Чехословаччину 600 тис. т. Руїнувалися церкви, у кращому випадку їх перетворювали на свинарники чи склади, а священників розстрілювали чи заштовпували. Нищили всіх, хто хоча б якось доносив слово правди. Зібравши всіх (близько 500) українських кобзарів і лірників на з’їзд у Харкові, їх вивезли на околицю і розстріляли. Страшна та безкінечна історія етноциду українців. І навіть зараз в Україні (!) убивають людей за те, що вони не зраджують Україну, шанують її національні й державні святині, символи, за те, що вони прагнуть жити в єдиній, соборній і демократичній країні. Жертви, принесені на вівтар Вітчизни, морально зобов’язують кожного проявити свій громадянський чин.

На жаль, нинішнє соціокультурне середовище уражене імунодефіцитом на повчальні зразки, гідні наслідування, розпочинаючи від сім’ї і завершуючи найвищими інституційними структурами. Це негативне явище зумовлене зростанням кількості асоціальних родин, браком етики в політиці, приниженим соціальним статусом педагога, агресивною й аморальною інформаційною політикою, домінуванням залишкового принципу щодо підтримки і розвитку з боку держави і суспільства культури, освіти, науки, фізкультури і спорту, інших гуманітарних сфер і здоров’я збереженого середовища. Локальними косметичними заходами, які часто за звичкою називаємо реформами, неможливо оздоровити моральний клімат країни. Для цього потрібна державно-суспільна мотивація й синергія зусиль,

об’єктивна і неупереджена оцінка ситуації суспільного виховання, громадянського і професійного становлення людини.

Коли Фінляндія поставила перед собою достатньо амбітні цілі щодо науково-технічного, економічного, соціального прогресу, то, розпочавши з освітньої реформи 1969 року, на межі століття світове співтовариство, а найголовніше — власний народ отримали явище “фінського чуда”. Китай через якість освіти зумів досягнути з 1985 року феноменальних успіхів у космічній галузі, в якій середній вік учених сягає лише 35 років, що на 15 років менше, ніж у США.

Проте неможливо покращувати ситуацію в країні, де професія педагога, за даними Держстату України (2013 р.), перебуває серед 5-ти найбільш низькооплачуваних. Помітно, що на таке ставлення до інтелігенції, або за В. Липинського, до “передніх рядів”, впливає не тільки фінансова й економічна політика, а й усталена інерція мислення й поведінкова норма сильних світу цього, які хочуть радше бачити інтелігенцію в ролі “приручених гомерів”, обслуговуючого персоналу, а не провідного чинника суспільного поступу. Тому слід дуже прискіпливо й критично аналізувати досвід, зокрема сусідніх народів у їхньому ставленні до національної науки й освіти. Згадаймо Чехію, в якій Академія наук ось уже понад 220 років на особливістю постаменті пошани, а в її статуті записано, що головне моральне завдання для неї — “задовольняти потреби чеського суспільства і національної культури”. Як правило, через її горнило проходять видатні політики, державні мужі, просвітники чеського народу. Це — своєрідна традиція чехів, які багаторічною практикою доводять, що вони “не бояться міністра освіти, а бояться освіти міністра”. Не дивно, що академістами були найвидатніші діячі національного відродження Ф. Палацький, Т. Масарик. Важливо, що чеська Академія наділена повноваженнями не лише творити наукові досягнення, а й оцінювати й формувати моральні стандарти. Президент Гавел не дарма зазначав, що освіта без моралі — ніщо.

Проте європеїзм для українців у глобальному світі є відповідальною дорогою не лише “з чим”, а й “з чим”. Двері відчиняються перед цікавими і не завжди перед прохачами або пе-

ред одягнутими у чужі свитини. Бо негоже випрошувати вогню по чужих хатах, коли не спромігся викреслювати його вдома (за правилом Г. Сковороди), як і негідно зловживати нормою “з хати по нитці — сироті свитина”. Тому для української політики, культури, освіти, мистецтва, економіки, науки надважливо оптимально визначити своє місце в системі цивілізаційних координат.

Вітчизняна практика має опиратися на важливу істину, що “пізнання і любов до вітчизни, її особливостей, історії, важливості рідної мови були завжди пріоритетними в німецьких, французьких педагогічних теоріях”.

Позбавити себе власної культури означає втратити ідею, життєздатність народу, зробити ушербним зміст сучасної освіти. Свідомо, внаслідок збайдужілості, браку громадянської культури і позиції, часто спекулюючи на відмінностях, своєрідностях розвитку, в Україні триває нехтування винятково на найвищому політичному рівні національним культурно-історичним потенціалом. Такий підхід притаманний або моделі культурно-освітнього імперіалізму, або моделі національного нігілізму, або ушербного постколоніалізму, коли народ потрапляє під закон природного розкладу. Але наш люд, писав В. Стефанік, має (на щастя) в собі багато сил, щоби родити Шевченків, Федьковичів, Франків: вони не дозволять проярмаркувати інтереси того люду... Слова, сказані ще 1899 р., зберігають свою значущість і нині, торкаючись не лише збайдужілої інтелігенції, а й, першочергово, компрадорської політики влади. Шевченкове нагадування “й свого не цурайтесь” мусить повернути освіту до власних витоків, які збагатять її морально, національно, інтелектуально. Відповідаючи на докори “глобалістів”, “усесвітників”, “інтернаціоналістів”, необхідно нагадати, що підтримка, утвердження своєї ідентичності робить народ цікавим для світу, але вона не є прагненням до такого рівня унікальності, що унеможливує інтеграцію, кооперацію, співпрацю в системі міжнародного співтовариства. Бо зобов’язані також пошановувати й іншу частину Кобзарєвого заклику “і чужому научайтесь”.

Б. Грінченко, який на початку ХХ століття очолював київську “Просвіту”, у своїй розвідці про національну школу пи-

сав: “Український народ є народом, який любить науку і книгу. Ми знаємо, що 200—250 років назад він без будь-якої державної допомоги спромігся на зібрані гроші покрити країну мережею шкіл, нижчих і середніх, а в Києві створити Академію, що у Московській державі до приєднання до неї України була лише одна друкарня у Москві, а в Україні — не менше 24-х друкарень у різних місцях, що засвідчувало про велике коло читачів”. Кращі представники української інтелігенції розуміли свою відповідальність давати людям, особливо молоді, такі знання й виховання, які б розбуджували пригнічені й приспані гідність, правду, справедливість. Бо лише єдність політичної, духовної, культурної незалежності приносить розкріпачення особистості й повноту волі. Українське суспільство й держава проходять нині надзвичайно складні випробовування. Утрата Криму, загроза територіальній цілісності країни, прояви громадянської війни і жорстока нетерпимість до українства, брак єдності народу й соціально-культурна несправедливість є ознакою нестабільності й глибоких кризових явищ. Кожен має своє бачення причин цих потрясінь і катаклізмів. Виходи з цієї ситуації шукатимуться й реалізовуватимуться довго й складно. Вони знаходяться в усіх сферах життєдіяльності. Проте є в арсеналі громадянського суспільства істина, якою не можна нехтувати, особливо державі, оскільки вона — основа безпеки й прогресивного поступу власного народу. В. Липинський, аналізуючи політичну історію України, сутність національної ідеї, зазначав, що “не існує ні одної європейської нації без спільної ідеї національної незалежності і без боротьби за цю незалежність. І тільки коли існує ОБ’ЄДНЮЮЧА СПІЛЬНА ІДЕЯ української національної незалежності, можемо говорити про існування української нації”. Очевидно, що в Україні утвердився ідеологічний, світоглядний розкол. Умовно Схід і Захід орієнтовані через нерозвиненість політичної культури, громадянського суспільства на різний історичний і культурний досвід, а отже, і на різні політичні, цивілізаційні цінності. Нормального продуктивного державно-громадянського діалогу між різними частинами країни за роки незалежності не відбувалося. Олігархат, центральна і місцеві “еліти” не були в цьому зацікавлені, а інтелігенція як “передній ряд” суспільства через зубожіння, а ще більше в результаті навіязаної їй принизливої обслуговуючої функції не змогла виконувати цю місію. І в подальшому це впливатиме на політичний, соціально-економічний, гуманітарний розвиток України, гальмуватиме демократичні перетворення, викликати міжнаціональні, міжконфесійні непорозуміння. А тому мусимо утверджувати, як написано на гербі мого міста Чернівців, “Viribus unitis” (спільними зусиллями) велике правило політичної нації — “Кожен, хто живе в Україні, працює для України і любить Україну, є українцем”.



Валентина ЗАПОРОЖЕЦЬ

Імпресії

Початок третього тисячоліття
По чорній щоці Землі сльозою
котиться День.

Змиваючи вселенський бруд,
він оминув ненароком чийсь непро-
щений гріх, який першим пересту-
пив поріг тисячоліття.

Сьогодні
Сонце рубонуло променем Зем-
лю і, немов бджолиний рій із роз-
тщеного вулика, здійнявся день.
Він шало-шаленіючи, терзався в
пошуках прихисту, допоки годинник
не стомився від часу.

Спадковість
Ми вбрід пройшли двадцятий
вік.
Убрід долаємо й століття двад-
цять перше.

Небо
Бог війни, чи видно Тобі кризь
чорний дим ворожнечі маленького
хлопчика.
У його тоненькій руці — іграшко-
ва шабля, занесена над Тобою.

Наша планета
Травинка все ще проростає тра-
вою. Небо голубить річку. Сонце
пульсує промінням. Медом меду-
ють бджоли. Місяць марить снами.
Вітер дихає вітром.
Та сьогодні боюся, щоб людство
не задихало Геростратом, і Фаето-
ном не задихнулась Земля.

Химерні паралелі
Не дивуйтесь! коли після боже-
ственної краси природи вас здивує
зухвала і ница природа людини.
Отче, Ти творив її за образом
своїм і подобою...
Дозволь спитати: хто глину мі-
сив, коли Ти відволікся, щоб гляну-
ти на Землю?

Човен
У небо піднімався місяць, ма-
люючи тіні на світлій прозорині по-
вітря. Обійнята чарами місячного
ссява річка, легенько, ледь поміт-
ною хвилею, заколихувала човен ві-
чності.

Вічність
На руках у сонної Вічності бав-
ляться планети-немовлята.

Помаранчевий мінор
З високих вершин сподівань по-
волі сповзає лавина ілюзій...
Блукаючи лабіринтами кольоро-
вих стежок,
прямуємо до Європи.
Уже наблизилися до мосту, що
туманом
простелився над прірвою часу.

Звертальне
Україно! Під мелодії печальні на-
взрид не спи.
Розбудись. Крила розправ.
Азарт молодих думок обійми
життям,
зелені слова почуй.
І, зводячи високий духом Укра-
їнський Храм — святкуй початок.

Суджене
Чекали вітру вологогона зелень
молоду...
Та ба! Зухвалий вітровий пере-
горнув не ту сторінку в книзі пере-
мін.

Аксиома
Нині дурисвіти стали досить ро-
зумними, хоча шарлатанства у них
не поменшало.
Неуки стали освіченими, хоча
свого неучтва вони не позбулися.
А це тому, що розум не обдаро-
вує людину талантом, як і освіче-
ність її душу чутливістю.

Ілюзія
Ми українці все ще смиренно
чекаємо на вождів — просвітників
мудрих і... манни небесної, бо ми
народ такий.
Ми — саме диво!

Лікнеп
Почали вивчати свою історію і
втямили, що в ній є Великі достой-
ники.
Але уроки їхніх звитяг і поразок
не засвоюємо, —
лише вдаємо бажання знати.

Інтерфаза
Дивись, Європо, як під воскрес-
лим тризубом Україну цинічно шма-
тує орел двоголовий...

Розгін
Лавинний смерч бездуховнос-
ті несеться Україною. Розвихрю-
ючись, він трощить зоряні верши-
ни старої історії і вперто норовить,
крізь тьму, в безодню кинути її.
Щоб древній розгін наш продо-
вжити світом, ніколи не пізно стріли
кувати з обвуглених душ і вийти на-
зустріч Бажанню...

Сентенція
Коли країну накриває громом
тьма, козаче, шовк каяття — пізно
ткати.
Вдихни вогонь висот, відчуй
земне тяжіння й твори з вогню і волі
дар — вживатись у прозоріння.
Духом свободи країну напої,
стропила зводь із віри і любові, до-
рогою відродження іди — зі світом
тримаючи зв'язок.

Козак — стародуб
Стомлений від пекельних похо-
дів, люті й любові козак схожий на
розчахнуте грозою дерево.
Він руки важкі розщеплено вго-
ру скидає і... вкотре, відігнавши ім-
перського птаха, раптом вірить,
що в безконечності... таки зріднить
українців і волю.

Пізнання мети
Йти наважання — пуста затія.
Палке бажання українця — ви-
соти і вольності сонячний простір.
Як досягти висот таких? За ким
іти? Хто поведе?
— Аго-о-о-ов! Відгукніться! — у
відповідь байдужість і кипіння Ночі.
Та ось несподівано голос роз-
лунився Світом і вийшов чужинець,
огорнутий Сонцем. Він сів один за
круглий стіл Землі, розсівав думи ві-
кові вітрами і знов змотав в один
лубок завіту, в одну мету.
І ловко, враз скрутив у нитку
сьоме відчуття і в думку засилив цю
нитку.

Затим сказав: коли мети нема
— дорога марна, аби пізнати — як
мету, дорогу — до мети, вам треба,
крізь життя, вернутися назад й до-
рогою очищення і любові до самові-
дродження підняти...
Велике сходження — чекає!
Готовий хто?! Здійснити цю ме-
ту.

Будисвіт
Який дивак придумав твою піс-
ню, горластий Будисвіте?
І яка небесна таїна в твоїм ку-
ку-рі-ку! — що роздирає покров
ночі?
Звеличив хто тебе, вояку зі шпо-
рами у гребені-шоломі?..

Ірпінь. 2013
Там бродять сосни золотоцвіт-
ними стовпами, там заворожена
вільха цілує Сонце, знаджуючи ві-
тер.
Там вічність дивиться в замуле-
ну Ірпінь й на світ, що для життя ріки
нестерпний.
Човном по колу там кружляє Ніч,
а над лугами, що стали смітником,
роїться запах безнадії.
Там туга розпечена бродить
узліссям... і руденьким кошеням,
людей — господарів шукає.

Прийдешне
Коли здолаємо варварську ес-
тафету розкродування землі, і шов
буття ще не розійдеться на стик
всесвіту і нашого життя,
порадіймо знайденій стежці,
якою ходили і творили наші предки.

Поклик
Прощавай же, Ноче! Ми довго
йшли твоїм шляхом і в смертній силі
здобули опору.
Тепер наш поклик — життя зем-
ного Світло!
Черпаймо з нього сіль і мед
Землі, гіркоту трав і хміль чарівного
напою, і пиймо чашу цю до дна! Аби
підняти інших, що думкою горять і
духом сильні.

Доля
Ви прийшли у світ, щоб сіяти до-
бро і дарувати цвітіння!
Щоб на зеленому стеблі роз-
крилився бутон світланку — живого
світла Син.
Жінки! Звертаюся до знакових і
мудрих, наділених знаннями, волею
й любов'ю — сьогодні як живеться
Вам?..
Зі скалок спогадів і почуттів Ви
творите собі рятівне коло й турботи
вічні Ваші — усьому раду дасть і... не
запізнитись.
Так і живеться...

Фаталістка
Стрижений овечці Стрибог
не стишив вітру...
І соломину, за яку хапаємось,
воліє порятунку.

Соломина завжди блищала наді-
єю. Якось натомлену її зненацька Ві-
тер підхопив. Золотиста й незгледі-
лась, як опинилась у вирі стрімкої ріки.
Врятує хто? Високе небо?
Оглухий Вітер?. Стороняться оби-
два береги...
Пробило полудень.
І тиша гомінка.
Рятівне коло кидає Сторонній.

Відлуння
Застигла хмара плаче над ста-
рою криницею. Криниця вмирала.
Тривожився і страждав сивий
камінь. Хоча й казав, що вода ніко-
ли не була йому потрібна.

Річка Ірпінь
Сонячний промінь допоміг річці
скинути крижану сорочку. Засором-
лена утекла вона в яр. Там, у яру,
одягла хвилясту прозорість. Ви-
йшла на сухеньке, випрала береги й
висушила на сонці.
А опутившись в русло, мов у
блакитне ложе, — дозволила вітрові
себе хвилювати.

Гроза
Над Карадагом закипів туман.
Зважіла хмара об'ємно дозрівала
в вишині й по центру, пронизавши
день, обрушилась грозою.
Із-під небес по блискавках гіл-
лястих спускалися краплини... і в гу-
би цілували Море.

Крапля
Дощ був сліпий.
І краплі легко було від нього схо-
ватися. На підвіконні, сяючи, во-
на райдужно заламувала соняч-
ний промінь. Відбиваючись, про-
мінь ставав ще міцніший. І крапля
ледь не загинула від його вогнисто-
го блиску.
Та прийшла хмара і забрала їх
обох.

Помірність
Де німотна таїна котить по колу
шал, як фортуна, Вітре!

поривистим не будь:
бо можеш збити з дороги Подо-
рожинку, що несе свого листочка на
дорогу, бо можеш Травинку злама-
ти... і стане вона отавою.

Життя
Не пускай на вітер свого тепла
і не хапай життя голими руками, як
жарину.
Надкушеним яблуком, твердим і
кислим, бери його в долоні.

Метелик
Жовтим листком упав на мою
долоню метелик. І долоня стала для
нього човном. Згорнувши крила, він
зробився вітрилом для долоні.
Але без надійної щогли ми не
одважилися на кругосвітню подо-
рож.

Спогад
Якщо попів спалених мостів не
запорошив тобі очей, зіпнився на
краєчок спогадів крилом пташи-
ним —
і послухай, чи б'ється моє сер-
це.

Світлячок
Візьми цей опівнічний вогник-
світлячок і відчуєш, як лоскітно буде
твоя долоні.
В ній запульсує ще незнайоме
тобі літо. З квітами, бджолами і бе-
зоднею чар білого дня.
Візьмеш світлячка в долоню?

Годинник
Годинник — це млинок, де бага-
то-багато часу. Годиннк перемелює
його і дарує нам: секунди, хвилини,
години.

Осінь
Коли маестро Жовтень дарує
Осені золото гарячих пелюсток, не
відкидай на мене своєї тіні, паву-
тинко бабиного літа.

Мemento морі
Вітер, нашіптуючи теплу молит-
ву, зриває з дерев намисто закруче-
них листків.
І, падаючи на золотий, витканий
осінню килим, вони привчають нас
до листопаду.

Пильність
Мила моя душа, згорьована
пташко, коли ти здолаєш кольоро-
ві перепони життя, прорвеш шатро
синьї безодні й вийдеш на біле —
пильнуй! —
щоб не висковзнула з-під тебе
вічність.

Час
Годиннику Сонця полудневого
не вірте!
Хіба той шлях, де лежить Ваша
тінь, Ви вже пройшли?
Хвилинам, що секундами схо-
дять із вселенського циферблата —
не вірте! Бо тільки серцю дано помі-
чати ті зморшки на чолі, що поспі-
шають.

Дорога
Спритно перестрибую з купи-
ни на купину. Звиваючись, утримую
рівновагу. Стою. І боюся *зрадіти*.
Адже якась нечиста сила може
висмикнути з-під ніг і цей їжакува-
тий острівець, що зеленіє на чорній
трясовині болота.

Пращуре мій
Якими світами змайбутньої
давнини ти шукав мене, великий
сонцепоклоннику.
У тій давнині, де промінь Сонця
ще не торкнувся леза меча, де на-
віть мертвому лишилися вірними
його собака і його жона, мені ще не
пора було з'явитись.
Як довго тобі йти...
А що, коли цей шлях для тебе
стане задалеком?
Між нами стільки літ...

А осінь буває весняною
Осіннє сонце сипонуло мені пів-

жмені весняного проміння.
Розправились крила.
Лети!
Куди?
У вирій — пізно.
У хмари — рано.
Давай, Осене, злітаємо в ту ран-
ню твою пору, де метелик
кружляє над пізнім цвітом жов-
тої кульбаби.

Інтродукція
Був теплий листопад і Ви. І ди-
хала Земля ще ніжним світлом Сон-
ця, і Вічність цілувала Землю гра-
дом золотим, спірально хороводи-
ли синиці...
Ловлю листок, стискаю у доло-
ні і чую, як в шурхотінні золотому —
роз'юнюється сад.

Іній
Ви, занурювалися у небосил,
чи, може, рвали конюшину серед
жовтня?
О цій порі та квітка ще пишніша.
Ви! чули стогін хмар, а може,
Вам боліла тиша, коли до скроні
звужувався горизонт?..
Чи, може, вись оту, що рветься
у безмежжя, Ви назвете спасінням?
Ви покохали іній, чекаючи те-
пла?..

Спалах
Як гарно жить і вічно молодіти!
Любити все життя на всю свою
сердечність...
Співати, жартувати і чекати див,
не бачити себе заручником подій,
юдолью сліз країну, де живеш; за-
тято вірити в добро, у молодість і ві-
чність...
Ви скажете: дива!
А що?
Уже й для див чужі такі дива?!

Слово
Добра і світла згусток — Слово
рідне! Рівновелично, здіймаючись
увис, Ти твориш енергію космічну.
Крилато простеляється вона
над райським долом України і вихо-
ри ганьби триножить...
Слово рідне! Ти із віку ввік між
шепотом і громом... та, зберігаю-
чи світло й висоту, — осяянно рос-
теш і... яка б пора не варилася у сві-
ті, своїм життям Ти захищаєш і на-
повнюєш мову!

Непомірна сила українця
Ми, українці, кажуть,
усі потенційні сержанти,
бо любимо так, щоб
і командувати трохи, і подчиня-
тись.
Григор Тютюнник “Смерть кавалера”.

Свій вічний шлях — що міру без-
донну, мов тягу земну, Ти закинув
на віз і по осипу днів, віками тягнеш
угору.
Сусіда втішає завзятість така
і він, щоб дбайливіше силу Твою
перевірить, — засовує палки в
колеса.
Попутні народи дивують Тобі:
про страх і гординю казали, але Ти й
не задумав спинятись — тягнув! аж
смертна кров проступала...
Мабуть, нерозумна Твоя про-
стота...
Не знає кінця Твоя сила!
... і не видно святого почину.

**По гілках блискавок
босоніж**
Вогонь зелений — вічної енергії
запас — Тобі дарує щедро Сонце й
по каплярах, зі щедрістю коханця, її
переливає.
А соти медові, світлом золотим,
крізь пори, — живлять душу.
І які б грозові, довжелезні дощі
не палали, Ти мужньо стоїш і блис-
кавки ловиш руками — із неземним
земне еднаєш...
Пронизана силами наскрізь, —
Ти сяєш!.., торкаючись Неба.
Київ — 2013



Із метою збереження цілісності нашої держави, забезпечення миру і єднання народу, підняття бойового духу Української армії та активізації процесу вступу громадян до лав Національної гвардії, за сприяння Міністерства оборони України, Міністерства культури України, Товариства “Україна-Світ”, Благодійного фонду Арсенія Яценюка “Відкрий Україну”, який надав матеріальну та духовну допомогу, з 5 квітня 2014 року розпочався мистецький проект “Народна філармонія”.

Протягом двох місяців “Народна філармонія” організувала 20 концертів у прикордонних військових частинах Одещини, Миколаївщини, Сумщини, Львівщини, Рівненщини, Чернігівщини, Полтавщини та Харківщини. У мистецьких заходах узяли участь артисти, які своїми виступами підтримували Євромайдан. Серед них: народні артисти України Раїса Недашківська і Фемій Мустафаєв, заслужені артисти України Леся Горова, Тарас Компаніченко, Володимир Гонський, Олександр Хоманько, заслужений діяч мистецтв Ірина Кириліна, лауреати Міжнародних конкурсів, ініціатор та засновник “Народної філармонії” Руслана Лоцман, Артем Хоманько, гурти “ТаРута” та “Горлиця”.

На концертах “Народної філармонії” з Духовними зверненнями до військовослужбовців виступали о. Дмитрій із Боярки Київської області, о. Назарій із м. Березне, та о. Миколай із м. Самбора.



Алла КЕНДЗЕРА

Миротворча місія «Народної філармонії»

10—11 травня “Народна філармонія” організувала концерти у Харкові та прикордонних військових частинах Харківської області. Військовослужбовці радо зустрічали Леся Горову, Руслану Лоцман, Тетяну Володай, Євгенію Проворову, Олександра Лоцмана, етно-рок-гурт “ТаРута”. За два дні перебування на Харківщині артисти виступили перед зв’язківцями, військовослужбовцями Навчального центру Національної гвардії України, слухачами Харківського університету повітряних сил ім. Івана Кожедуба. Наймасовіший концерт відбувся в 9-му гарнізонному Будинку офіцерів перед танкістами, хіміками, воїнами зенітно-ракетних і внутрішніх військ, резервістами і кадровими військовими. Воїни з вдячністю вислухали духовні звернення о. Віталія та о. Олега з села Циркуни.

Гастролі “Народної філармонії” в Харківській області збіглися з святкуванням Дня Перемоги та Дня Матері. Артисти зверталися до молодих воїнів із проханням подзвонити і привітати з святом своїх матерів. Лауреат міжнародних конкурсів, викладач Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова Євгенія Проворова розпочала концерт піснями на військову тематику та про матір. Автор власних пісень Леся Горова виконала патріотичні пісні, які в найважчі дні підтримували патріотів на “Євромайдані”.

Дотепним гумором сучасних авторів потішив військових Олександр Лоцман. На ліричний настрій налаштувала глядачів співачка Тетяна Володар. Її пісні на вертали молодих воїнів на думку



Солісти групи “ТаРута” Олена та Євген Романенки

про своїх рідних і коханих, яких вони повинні мужньо захищати.

Чудова молода співачка, керівник “Народної філармонії”, продовжувачка Ніни Матвієнко, авторка власних творів, володарка надзвичайно багатого народного голосу — підкорила серця присутніх.

Для молоді, яка складала переважну більшість глядачів на концертах, несподіванкою була зустріч із популярним етно-рок-гуртом “ТаРута”.

Доброю традицією при організації концертів “Народної філармонії” стало залучення до участі в них місцевих артистів. У харківському будинку офіцерів виступив незрячий артист із Харкова Сергій Ковальов, який виконав обробку українських пісень у стилі “блюз” на губній гармошці.

Слова вдячності від Світового українства передала Голова Секретаріату Товариства зв’язків

з українцями за межами України “Україна-Світ”, член Президії УВКР Алла Кендзера, яка розповіла, що українці, які живуть за межами України, вірять у боєздатність, високу громадянську свідомість і честь українських захисників.

Інформаційне забезпечення концертів “Народної філармонії” надавали Олена Мокренчук — журналістка Міжнародного прес-центру Майдану та фотокореспондент газети “Сільські вісті” Юрій Ластовина.

На згадку про проведені “Народною філармонією” концерти, артисти передали військовикам диски зі своїми піснями і книги Володимира Гонського “Людина і нація: час воїнів”.



Слова вдячності за виконання своїх військових обов’язків від закордонного українства передає Алла Кендзера

Присутнім на концертах воїнам артисти передали від школярів дитячі малюнки на військову тематику з словами вдячності за солдатську доблесть, а також передали від громади Черкащини та ПП “Мальчик” необхідні речі для побуту та радіоприймачі від АгроРось (м. Корсунь-Шевченківський).

Колектив “Народної філармонії” щиро вдячний директору 9-го гарнізонного Будинку офіцерів Володимиру Вікторовичу Ростяку за координаційну допомогу в організації концертів та опіку над артистами під час їхнього перебування в Харкові і Харківській області.

Зворушливі зустрічі в Харкові з військовими, які викону-

ють важливу місію захисту країни від зовнішніх і внутрішніх ворогів, вселяє переконаність у нашій перемозі. Сподіваємося, що справа “Народної філармонії”, яка ще на Євромайдані об’єднала небайдужих митців і громадських діячів із метою культурної і духовної підтримки борців за свободу, добробут і благополуччя українського народу, надання їм на снаги на подвиги та подолання побутових труднощів, буде продовжена та розширена, покличе на передову лінію боротьби за вільну і прекрасну Україну талановитих митців, діячів культури, які у всі часи були окрасою і духовною опорою нашого народу! Слава Україні!



З патріотичним запалом співає Леся Горова



Тепла зустріч із військовими Харківської області



Інна ГОНЧАР,
співведуча ювілею

У гармонії зі світом

Із нагоди 10-річчя створення жіночого клубу “Гармонія” у мистецькій залі Новодністровського історичного музею відбулося родинне стрічання — в обіймах музики і поезії, спогадів і подружнього тепла, з несподіваними сюрпризами й дарунками.

Березніченко й усім, хто долучився згодом. Повертаючись у той перший публічний захід-презентацію різножанрових форм майбутньої діяльності клубу, Галина Олександрівна прокоментувала яскраву емблему “Гармонії”, яку створила Майя Васяк.

Життя захоплює новими миттєвостями, вражає здобутками й уміннями активісток, про що промовисто розповіли фотокомпозиції Орісі Шпирки, що із перших кроків стала координатором туристичних поїздок, та Галини Разгонюк.

Справжніми сюрпризами стали вітання з Вінниччини, зачитали поздоровлення від Надії Березніченко, а з берегів Атлантики щиро віталася в аудіозверненні Тамара Морошан.

Колоритними родзинками стали гумористичні монологи; вражали вишиваною красою вбрання, жіночий і чоловічий ансамблі народного хору “Калина” під керівництвом Антоніни Камбур. Солодким дарунком ювілярці “Гармонії” став торт в українському стилі. Із побажаннями яскравих гармонійних літ звернулася до присутніх Людмила Дубровіна та начальник відділу гуманітарної політики Світлана Лазаренко.

Галина Разгонюк подякувала всім, хто готував і провів ювілейний захід: Наталії Власюк, Антоніні Камбур, Михайлові Рожку, Віктору Паламарчуку, Людмилі Димитрюк, сестричкам Філіпцям, профспілкам енергетичних підприємств (Валерій Палка, Людмила Маниляк, Марія Омельчишина), Геннадію Ступакову, а також родинам активісток клубу — Мельників, Якубенків, Лутчаків та Шпирок.



Його слово чути крізь віки і гори

Олена ЛОГІНОВА,
молодший науковий співробітник
Чернівецького обласного меморіального музею Володимира Івасюка

Не всім, можливо, відомий той факт, що поет є співавтором пісень композитора Володимира Івасюка. Адже на два сонети поета — “Далина” та “Над морем” Володя написав пісні.

“Він любив слово, пісню, музику свого народу. Творив пісню своєю для молодих, хоча любили його люди різного віку. Такий молодий, — а вже мудрий Івасюк був гуманістом”, — так казав вже по смерті про Володимира Івасюка його товариш, Герой України, народний артист України Василь Зінкевич.

І Володя справді любив українське слово. Мабуть, тому і хотів сам співпрацювати з відомим поетом Дмитром Павличком.

6 жовтня 1974 року зі Львова до Києва Володя пише такого листа:

“Вельмишановний Дмитре Васильовичу!

Уже давненько збираюся написати Вам про те, що Ваша чудова поезія є доброю моєю супутницею ще зі шкільних років і що я дуже вдячний Вам за радість, яку вона мені приносить. Зараз її краса притягає мене і як музиканта. Ваші поезії із збірки “Сонети подільської осені” зачарували мене, і я почав писати музику до окремих з них. Звичайно, ще зарано говорити про якісь втішні результати, можу тільки сказати, що працюю з великим задоволенням.

17 травня 2014 року, напередодні всесвітнього дня працівників музею відомий поет, громадський діяч, лауреат Шевченківської премії Дмитро Васильович Павличко разом зі своєю дружиною пані Богданою відвідав Чернівецький обласний меморіальний обласний музей Володимира Івасюка.

А оце звертаюся до Вас, Дмитре Васильовичу, з уклінним проханням. Якщо вважаєте, що можете мати зі мною якісь творчі справи, то надішліть мені, будь ласка, декілька своїх поезій, спеціально написаних як пісенні тексти. Буду вам дуже вдячний. Я певен, що вони викличуть у мене мелодії. Ста-

композитору через 40 років — лист також є і автографом у книзі “Володимир Івасюк. Музичні твори” (2009 року видання): “Дорогий Володю! Я не чув цієї пісні, я не писав відповіді на твій лист до мене, але просив Тебе телефонічно вибрати собі вірш з моєї творчості і написати до нього музику. Тепер я дякую.

За те, що сам дуже добре вибрав і написав. Україна ніколи не забуде Тебе! В домі Твого батька пишу тобі листа. Нема телефону, але думкою я з Тобою. 16 травня 2014 року. Дмитро Павличко”.

Тієї днини у меморіальному музеї Володимира Івасюка булолюдно. Привітати відомого поета на Буковині прийшла творча інтелігенція краю. Зі щирим словом до гостя звернулися сестра композитора Оксана Івасюк, заслужений артист України Іван Дерда, режисер Василь Селезінка, професор Богдан Мельничук, буковинська молодь.

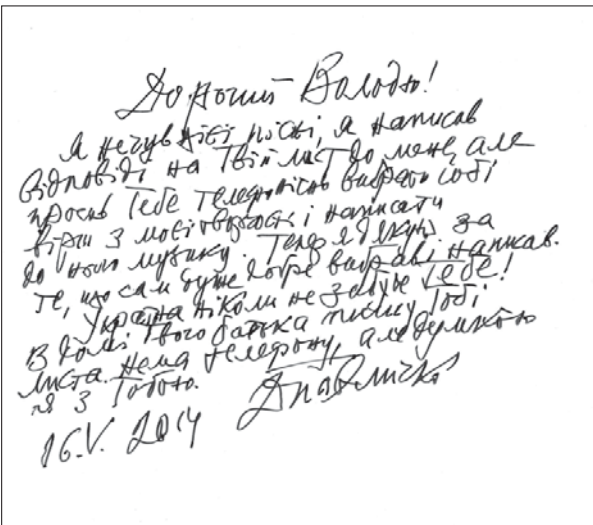
Дмитро Павличко щиро спілкувався із присутніми, читав вірші і вселив віру у буковинців у те, що Україна залишиться єдиною та неподільною, і його поетичне слово є цьому беззаперечним підтвердженням:

*Запам'ятай, якщо ти йдеш до бою:
За правду полягти не всім дано.
Як ти впадеш, народ підніме зброю
І вічне синьо-жовте знамено.*

ратимусь, щоб пісні вам мої сподобались. Із глибокою й щирою повагою Ваш Володимир Івасюк”.

Поет не відповів Володі на його листа, а лише зателефонував і дозволив вибирати вірші на свій смак. А Володимир Івасюк вважав пісню “Далина” на слова Д. Павличка “своєрідною музичною аквареллю”.

Зворушливою і трепетною стала відповідь Дмитра Васильовича



Географія подорожей



Дарина РИЖЕНКО,
випускниця гімназії імені М. Драгоманова,
Київ

Про себе

Мені з дитинства щастило на цікавих людей. Першим значним успіхом у житті була роль Антарес у шкільній виставі “Русалонька” за Г. Х. Андерсеном (п'єсу написав мій дідусь). Думаю, злу морську Чаклунку я зіграла вдало, бо довгий час школярі початкових класів боялися зустрітися зі мною.

А згодом мене взяли до дитячої групи учасників вистави у Київському драматичному театрі ім. І. Франка “Кайдашева сім'я” (за Нечуєм-Левицьким, постановник заслужений діяч мистецтв України Петро Ільченко). Спектакль і досі йде з аншлагами. А рекламна фотографія з видатною українською актрисою Наталією Сумською та нами малюками потрапила до шкільного підручника. Це, звісно, безмежно радувало юних акторів.

Участь у “Кайдашеві сім'ї” дозволила познайомитися з багатьма видатними акторами. Б. М. Бенюк перед кожною виставою підходив до мене і прохав: “Дозволь мені трішки надкусити твоє яблуко”, і це завжди вартувало всього яблука! Одного разу я нарвала повну кишеню дрібних яблучок з японських деревець біля театру. І експеримент зберіг у моєму меню наступні, ненадкусені яблука...

Маленька роль у Великій виставі дозволила мені значно розширити географію пізнань, бо я побувала з театром на гастролях у цікавих українських містах — Херсоні, Миколаєві; двічі — у Севастополі, де відвідала дельфінарій і побувала на знаменитому “Гетьмані Сагайдачному”. А на капітанському катері виходила у відкрите море із хвилями вдвічі вищими, ніж сам катер!

Бути актрисою... Та в мене ніколи не було цієї тотально дівочої мрії. Бо я генетично — журналістка. Останні роки мого шкolarства — це важливий етап підготовки до вступу в Інститут журналістики.

Благословенний рідний край

Київ постав на благодатному місці. Навкруг Дніпра (тоді, може, Борисфена) — сув'язь дрібних річечок і струмків. А навколо — шедри чорноземи та величні ліси з казковою фауною і флорою.

Багато віків — багато змін. Але і сьогодні є можливість босоніж прогулятися літньою батьківською землею. А натрапивши на золоте хлібне колосся, торкнутися його. І прислухатися до нестихаючого багатоголосся птаства. Заграє теплий вітер на струнах листя і трави, і вас привіта-

ють широким затінковим віттям поважні вікові дуби, багато з яких пам'ятають князів і гетьманів.

Андріївський узвіз

Є клаптики рідної землі, що воістину стали священними. Велична столиця, побудована на високих пагорбах над Дніпром, звисока дивилася на Поділ, — низове місто ремісників, що вміли творити привабливі речі, та згори завжди хотілося зійти до Дніпра. А які славні люди тут жили! Так народився Андріївський узвіз.

На горі горіли золотом княжі двори, а на площах стояли величні постаті Перуна, Даждбога, Стрибога та інших дохристиянських богів, а потім прийшла із Заходу Віра Христова, і враз змінилося обличчя міста і на горі, і під горою. На зміну дерев'яним княжим палацам виросли кам'яні будівлі, Поділ став промисловим. Верх і Низ ніби змагались у будівництві величних храмів, стольне місто запалало золотими маківками церков.

Наука, що завжди ховалася у монастирях, вийшла за їхні брами. Хто тільки не вчився на Подолі, набираючись розуму на віковичній українській землі!

Тут ходили українські гетьмани і полковники, монарші гості з усієї Європи. Та що там монархи! Тут бували Сковорода, Ломоносов, Шевченко, Тоголь, Бальзак, Винниченко. Тут жив автор книги “Майстер і Маргарита”.

Андріївський узвіз ріс разом з усім краєм, але у вічності своїй не старів, а ставав дедалі молодшим і гарнішим. Коли ж тут казкою зійшла Андріївська церква, а стрімка дорога до Дніпра покрилася каменем, не пройти цією дорогою до раю земного просто неможливо!

Недарма Дні Києва влаштовують на Андріївському узвозі. І тоді тут збираються ремісники, народні умільці, художники, музики, ніби сходяться кияни усіх віків, щоб набутися на святі і разом глянути з Високого Княжого Міста на вічний негвамовний Поділ!

(З циклу “Поетична географія Києва”)

Часи журби

Життя країни, як і всяке людське життя, інколи потрапляє в кризу. Чвари і розбрат призвели до того, що хмарами кінноти по Київській Русі промчались орда. Очистилося ратне поле від чужинців, та одвічному землеробові, працюючи на ниві, потрібно було не розлучатися зі зброєю. А намагання брататися з єдиновірною Московією призвело до появи кріпацтва, якого українці ніколи не знали.

О Україно! Справжню волю народ дарує собі сам!

Воля

Вище та дорожче волі для українця немає нічого на світі! Народ витримав Нищівні Світові Війни, пройшов крізь пекло Голодоморів та Чорнобильську катастрофу.

Усі ці події принесли незмірне горе, яке заростити й забути неможливо. Але вони навчили нас ще більше любити свою землю, вони народили легіони патріотів, безліч Героїв. Ось чому і в часи мого покоління Україна сміливо і мужньо піднялася на боротьбу за Волю.

І молитовно, і уклінно

Ти кожен день свій починай:

О моя рідна Україно,

Благословенний Божий Край!



В піснях і романсах

Едуард ОВЧАРЕНКО
Фото надані театром

Зала театру була переповнена. А слова Володимира Сосюри: “Любіть Україну, як сонце любіть, як вітер, і трави, і води... В годину щасливу і в радості мить, любіть у години негоди...”, можна вважати прологом до дійства, що відбувалося на одній із провідних сцен країни протягом трьох годин.

Сьогодні вірш українського поета актуальний як ніколи. Адже настав час єднання нації навколо спільної мети — захисту й збереження України, її історичних і культурних надбань. Час не лише голосливо заявляти про любов до народу, до рідної землі, а й доводити її конкретними справами. Саме такою доброю справою Національної оперети і став концерт “Україна в піснях і романсах”, що допоміг глядачам відчувати себе часткою великої нації та очиститися духовно.

Українські народні пісні в обробці митців зі світовими іменами, романси й арії з найвідоміших опер, оперет, мюзиклів, а також хореографічні композиції, сповнені широго українського колориту, занурили публіку в багату, самобутню українську культуру, захопили глибиною думки, багатством почуттів і настроїв, подарували незабутні враження та душевну насолоду.

Серед учасників концерту кращі солісти Національної оперети: народні артисти України Сергій Павлінов, Олександр Кравченко, Олександр Трофимчук, Людмила Мако-

Багатьом театральним колективам варто повчитися у Національної оперети України, як шанобливо ставитися до культурної спадщини свого народу. Варто згадати лише назви кількох вистав із репертуару театру — “За двома зайцями” (за М. Старицьким), “Сорочинський ярмарок”, “Сон у різдвяну ніч”, “Майська ніч” (за М. Гоголем), “Welcome to Ukraine, або Подорож у кохання” (популярна на музику українських композиторів). Також українська музична та пісенна творчість широко представлена в різноманітних концертах. А нещодавно колектив театру презентував киянам і гостям столиці концертну програму “Україна в піснях і романсах”.

вецька, заслужені артисти Сергій Авдеев, Василь Макоїніков, Тамара Ходакова, Олена Ширяєва, а також молоді виконавці Олена Арбузова, Галина Грегорчак, Соломія Приймак, Олександр Чувпило, Володимир Одринський, Максим Булаков та інші. Заспівав на-

віть головний диригент театру Дмитро Морозов.

Більшість номерів концерту були присвячені символам України. Один із них — Тарас Шевченко. Даниною Кобзареві стали хореографічна композиція “Садок вишневий”, музичні твори на вірші пое-



та “Мені однаково”, “Тополя”, “Заповіт”, вірш “І мертвим, і живим...”. Інший символ — сміх і гумор, які допомогли нашому народові пережити найскладніші періоди своєї історії, допомагають і зараз. Тому були доречними пісні “Глибока кириця”, “Ка-

зав мені батько”, “А я люблю Петруся”. Трава — символ добрих сил природи (пісня “Ми підемо, де трави похили”), жіноча врода завжди порівнювалася з мальвами та чорнобривцями (“Чорнобривці”), а вірна жінка з пташкою (“Журавка”). Ще один символ українського народу — пісня. Як стверджують деякі дослідники, нараховується понад 200 тисяч українських народних пісень. Отож творцям концерту було з чого вибрати. До речі, 18 номерів прозвучало у театрі вперше. Зокрема відбулася прем’єра пісенних творів “Ой ти дівчино, з горіха зерня”, “Сидить пташок на черешні”, “Карі очі, чорні брови”, “Два потоки з Чорногори” та інші.

Згадали під час концерту і про сучасні події. До сусіда прозвучав вірш Маяковського “Долг Украине”. (Шкода лише, що рядки цієї поезії навряд чи почують ті, кому вони адресовані). А завершилася концертна програма “Молитвою” з опери Семена Гулака-Артемівського “Запорожець за Дунаєм”, що об’єднала акторів і глядачів в одне ціле. Хочеться вірити, що єдиним цілим нарешті стане й Україна.



СЛОВО *Просвіти*

ТИЖНЕВИК ВСЕУКРАЇНСЬКОГО
ТОВАРИСТВА «ПРОСВІТА»
імені ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

АНОНС

ПЕРЕДПЛАТА—2014

Вартість передплати
(з доставкою і поштовими витратами):

Поштовий індекс — 30617

на 1 місяць 10 грн на півроку 57 грн 15 коп.
на 3 місяці 29 грн 40 коп. на рік 113 грн 10 коп.

Ви — зі “Словом Просвіти”, бо це — Ваша газета!



Засновник:
Всеукраїнське
товариство “Просвіта”
імені Тараса Шевченка
Реєстраційне свідоцтво
КВ № 4066
від 02.03.2000 р.

Шеф-редактор
Павло МОВЧАН

Головний редактор

Любов ГОЛОТА

Редколегія

Любов ГОЛОТА (голова),

Ярема ГОЯН,

Павло МОВЧАН,

Олександр ПОНОМАРІВ,

Іван ЮЩУК

Заступник головного редактора

з виробничих питань

Наталія СКРИННИК

278-01-30 (тел/факс)

Відповідальний секретар

Ірина ШЕВЧУК

Відділ соціальної тематики

Петро АНТОНЕНКО

279-49-47

Відділ просвітницької роботи

Надія КИР’ЯН

270-55-57

Відділ культури

Микола ЦИМБАЛЮК

279-49-47

Відділ коректури

Тетяна ЩЕРБАК

Ірина СТЕЛЬМАХ

278-63-69

Комп’ютерна верстка

Ірина ШЕВЧУК

Володимир ЖИГУН

278-63-69

Черговий редактор

Петро АНТОНЕНКО

Бухгалтерія

279-41-46

Адреса редакції:

вул. Хрещатик, 10-Б,

м. Київ, 01001

E-mail: slovo_prosvity@ukr.net

http://slovoprosvity.org

http://prosvitanews.org.ua

Видруковано з готових фотоформ
у ТОВ “Поліграфцентр” у середу.

Загальний наклад у червні — 14 800

Листування з читачами —
тільки на сторінках газети.

Відповідальність за достовірність
інформації несуть автори.

Редакція залишає за собою право

редагування та скорочення текстів.

Редакція не завжди поділяє

погляди своїх авторів.

При використанні наших публікацій

посилання на “Слово Просвіти”

обов’язкове.

Індекс газети

“Слово Просвіти” — 30617





Слов’янськ: життя під окупацією терористів

Мешканцям великої України не так просто уявити, що ж усе-таки відбувається на Донбасі в останні тижні, особливо з ходом антитерористичної операції. Чи не найгарячіші точки протистояння — Слов’янськ, Краматорськ, Горлівка, Маріуполь, Донецьк... Навіть телевізійні репортажі не дають такої чіткої уяви про події, як свідчення людей, які мешкають у цьому регіоні.

Це інтерв’ю мешканка Слов’янська давала в редакції нашої газети. Жінка, по суті, біженка з міста, де народилася і виросла, досі жила і працювала, біженка з тероризованого заколотниками Донбасу. Її родина, найближчі родичі поки що там, на Донбасі, але теж тікатимуть звідти, бо під загрозою їхнє життя. Тому наша співрозмовниця не назвала свого імені й не фотографувалася для цього інтерв’ю. Вона просто боїться за своїх рідних...

— Нам тут, поза межами Донбасу, складно уявити, що у вас відбувається. Причому, що дивомось десятки телеканалів. А що може почути й побачити мешканець Донбасу у своїх мас-медіа про події в самому Донбасі, загалом в Україні та світі?

— Що він може побачити, якщо в нашому місті вже понад два тижні не працює телебачення: не діє телевежа. Зараз її контролюють українські військові, але вона знеструмлена. А коли вежа була під контролем терористів, вони вимкнули українські канали й транслювали російські. Що там показують, відомо. У нашому місті є дві свої телекомпанії, але зараз вони лише в Інтернеті, ще діє кабельне телебачення: одні оператори повністю перейшли на російські канали, інші ще транслюють деякі українські. Недавно на дотовій мережі вимкнули Українське радіо, натомість увімкнули Москву.

— Чи виходить у місті преса?

— Уже понад місяць місцеві газети не виходять. Діють місцеві інтернет-сайти, але інформація там дуже однобока.

— Виборів у вашому місті не було...

— Звичайно. Так вирішила столиця: там, де відбувається антитерористична операція, вибори взагалі не проводили.

— Що ви, мешканці району, можете сказати про антитерористичну операцію?

— Вона дуже млява. Усі, хто проукраїнськи, патріотично налаштований, бояться за нашу українську армію, бо їй протистоїть дуже сильний ворог, озброєний до зубів.

— Стотисячний Слов’янськ живе чи вимер? До заколоту сепаратистів люди працювали, навчалися, переймалися побутовими клопатами. Що зараз?

— Промислових підприємств у нас небагато, зараз вони працюють лише частково. Люди втрачають роботу, а у тих, хто працює, скорочують зарплатню. Йдеться, наприклад, про завод ізоляторів. А українсько-італійський завод гіпсокераміки взагалі не працює.

— А як сфера обслуговування? Торгівля ж, мабуть, діє, бо як без цього?

— Наполовину від того, як діяла до заколоту. Хоча відразу був просто ажіотаж, люди купували про запас, потім трохи заспокоїлися.

Скажу про освіту. Наш педуніверситет таки завершив навчальний рік, школи завершили заняття достроково.

— Що з медициною?

— Терористи захопили одну з лікарень у центрі міста, всіх звідти виселили, поставили охорону. Лікарню перетворили на військо-



вий табір заколотників, вони там живуть, тренуються. Терористи захопили міський будинок культури, гуртожиток авіаційно-технічного коледжу, захоплюють житло людей, квартири, які потрібні їм для стрілянини. Мешканців викидають на вулицю, а з вікон квартир стріляють снайпери.

— Законна міська влада давно не діє?

— Міського голову Нелю Штепу не просто відсторонили від посади терористи, вони утримують її під вартою. Міськрада працює, але працює не на українську державу, а на заколотників, так звану Донецьку республіку. Чиновники працюють під керівництвом самопроголошеного мера міста Пономарьова.

— Як мешканець Слов’янська може проїхати містом?

— У нас основний громадський транспорт — тролейбуси й маршрутки, тепер їхній рух за скороченими маршрутами. Комунальні служби якось працюють, принаймні аварії мереж усувають.

— Якесь дивовижне поєднання мирного життя і війни...

— Над нашим містом терористи збивали гелікоптери української армії.

— Останній випадок узагалі трагічний — загинули 12 українських військових.

— Жертвами терористів стають пересічні мешканці міста. Прокидаємося вранці, чуємо стрілянину. Особливо серйозні бої точилися на горі Карачун, де телевежа. Там внаслідок боїв зруйновано близько десяти будинків. Стріляють і на інших вулицях. Мої знайомі сфотографували з оселі на мобільний телефон, як із кушів навпроти будинку терористи стріляють по житлових масивах. Стріляли з міномета, прямо по місту, щоб потім говорити, що місто обстрілювала українська армія.

Або такий епізод. Вранці на вулиці з’являється бронетранспортер, робить постріл у бік теле-

вежі, де наші військові, а потім розвертається і стріляє по житлових будинках.

— Ви бачите терористів, тих, хто називає себе самообороною Донецької республіки. Це ваші земляки чи ні?

— Переважно приїжджі, хоча є і наші. Готуючи заколот, терористи підбирали тут собі запроданців. Декого з наших земляків привезли з собою, як Пономарьова, що оголосив себе мером міста.

— Що коїться на околицях міста?

— Дуже багато блокпостів. Автівки обов’язково зупиняють, спершу на блокпосту терористів, потім на блокпосту нашої армії. А якщо людина спробує обминути блокпост терористів, машину обстріляють. Виїздити з міста стало страшно, бо не знаєш, що хто від тебе хоче, що вимагатиме? Люди наважуються їхати лише за крайньої потреби. Ми недавно їхали на похорон родича: авто постійно зупиняли, оглядали, терористи вимагали показати паспорти — якщо прописка донбаська, пропускали. Багато блокпостів сепаратистів безпосередньо в місті. Це справжні бойові гнізда, з бетонних блоків, ними вони перегородили вулиці.

— Тобто нормальний проїзд вулицями заблоковано? А як же їхати швидкій допомозі, пожежним, комунальному транспорту?

— Отак і їздять — пробираються дворами.

— Що Ви чули про жертви сепаратистів мирного населення?

— Люди гинуть постійно. Одна дівчина вдома, у своїй квартирі, вийшла на балкон і отримала кулю в голову. Нині навіть на балкон уже виходити страшно. А ось останній випадок: жінка пішла до магазину купити хліба, на вулиці її вбили з хлібом у руках.

— Хто стріляє, зрозуміло: українських військових на вулицях міста нема.

— Нашим людям страшно вийти на вулицю, страшно в оселях. Нині є така думка, що на



Донбасі лише сепаратисти, що звичайні громадяни підтримують сепаратизм. Це зовсім не так, хоча таких і немало.

— Хтось називає хоч якісь причини свого бажання вийти з України і приєднатися до Росії?

— Говорять, що хочуть жити в Радянському Союзі, вважають, що Росія — це і є Радянський Союз. А що ми від них хочемо, коли в тому ж СРСР людина нівелювалася, насамперед, національно.

— А як вони розуміють оце — жити по-радянськи?

— Розуміють це так: можна не працювати, щось десь украсти, держава якось тебе соціально захистить. Ще називають фінансові причини. Мовляв, у Росії вищий рівень життя, і вони там отримуватимуть більші пенсії.

— Про російські ціни, життя російської глибини ці люди не говорять?

— А вони нічого цього не знають, бо їм відомо лише те, що побачать і почують із телевізора, з російського каналу.

— Мовний чинник називають? Мовляв, дискримінація російськомовних?

— Зараз про це майже не йдеться. Спочатку трохи говорили, тепер це відійшло на другий план. А ще люди ненавидять центральну українську владу.

— А про попередню чотирирічну владу регіоналів, донбаську, між іншим, що говорять?

— Нічого. Про це мовчать. Хоча дехто каже, що влада Януковича їм не подобалася. Правда, тут же згадують про якусь “стабільність”.

— Дехто любив торочити, що “Донбас порожняк не жене”, що годувало мало не всю Україну. Скажіть, у вашому місті, в регіоні, що “живе на вугіллі”, гаряча вода в оселях є?

— Її нема. Не було й за Януковича. Холодна вода теж не цілодобово, на ніч відключають. Правда, останнім часом наша мер Неля Штепа зуміла збільшити подачу води в оселі, її подають уже 20 годин на добу. Взагалі за кілька років своєї роботи головою вона зробила чимало: придбали нові тролейбуси, покращили дороги, в місті стало чистіше.

— Що люди знають про нашу українську історію, національних героїв, УПА, яка діяла і на Донбасі?

— Вони все це абсолютно не сприймають. Національні герої України — не їхні герої. Скоріше називають персонажів російської історії.

Спілкувався
Петро АНТОНЕНКО

Офіційна заява

Вчинено напад на храм Київського Патріархату в Криму. Постраждали священник і парафіяни храму. Крим. селище Перевальне. Неділя, 1 червня 2014 року

1 червня 2014 р. о 8 годині ранку в с. Перевальне у Криму до храму Покрова Пресвятої Богородиці УПЦ Київського Патріархату, виламавши двері, вдерлася група озброєних осіб кримінальної зовнішності, які були одягнені, як козаки. Вони потрошили внутрішнє облаштування храму та зайняли його, не допустивши настоятеля протоієрея Івана Катькала до звершення служби. Коли прибув священник, нападники з лайкою напали на нього, розбили автомобіль. На захист свого пастиря виступили парафіяни, які також постраждали від побиття. Зокрема побої отримала вагітна жінка та дочка отця Івана, хвора на церебральний параліч.

На всі звернення до російської поліції в Криму спочатку не було жодної відповіді. Лише через три години прибули поліцейські, які підтримали нападників. Бандити-“козаки” та поліцейські пояснювали свої дії тим, що “Київський Патріархат проводить антиросійську діяльність і таким не місце у російському Криму”.

На звернення архієпископа Климента російська влада Криму досі не відреагувала.

Очевидно, що напад на Покровський храм у с. Перевальне — спланована акція. Адже напередодні до отця Івана Катькала додому приїздив священник Московського Патріархату і вимагав добровільно “звільнити” храм, заявивши: “Це твої останні дні в Криму”.

Також у Криму безслідно зникли три активісти української громади. Всі ці події викликають велике занепокоєння і побоювання, що невдовзі подібні погроми та захоплення можуть статися і в інших кримських храмах УПЦ КП.

У зв’язку з цим Прес-центр Київського Патріархату висловлює рішучий протест проти насильницьких дій, вчинених проти храму, духовенства і вірян Київського Патріархату в с. Перевальне, АР Крим. Ми вимагаємо від російської влади в Криму покласти край утискам православних українських вірян, а відповідальних осіб із числа нападників і поліцейських, які їм сприяють, притягнути до відповідальності.

Протестуємо проти тиску на громади Київського Патріархату з боку духовенства Московського Патріархату. Враховуючи, що Кримська єпархія знаходиться у складі УПЦ Московського Патріархату, очікуємо, що керівництво цієї Церкви засудить такі дії своїх представників і вживатиме заходів для недопущення повторення подібного у майбутньому.

Просимо піднести молитви за вірних Київського Патріархату в Криму, які зазнають утисків і гоніння.



Надія КИР'ЯН

22 квітня з річки Сіверський Донець разом із тілом депутата Горлівської міськради Володимира Рибакі дістали тіло молодого хлопця — Юрія Поправка з Києва.

Про цю трагічну історію розмовляємо з мамою Ярославою Юрївною, у якої душа болить і за свого сина, і за інших жертв війни: “У молоді в голові вільна Україна, вони хворі цим і реально не оцінюють ситуацію. Хочуть зробити, але не знають як. Я проти війни, проти того, що молодих ненавчених дітей посилають у гарячі точки. Там убивають цвіт нації: майбутніх президентів, політиків, учених, лікарів”.

Коли вже так сталося з її сином, вона хоче, щоб влада звернула увагу на родини загиблих, щоб збереглася чиста пам'ять про її сина, щоб не поширювали неправдивої інформації. Адже бойовики, щоб скомпрометувати “правий сектор”, пустили чутку, що хлопці у ніч із 20 на 21 квітня напали на їхній блок-пост у Слов'янську.

— *Ярославо Юрївно, як усе було насправді?*

— 15 квітня Юра, склавши сесію, сказав, що поїде до друга, у якого будинок під Гостомелем, щоб відсвяткувати день його народження (правду не сказав, очевидно, щоб я не турбувалася). 15-го спілкувалася з ним по телефону, все було добре. 16-го у відповідь на мій дзвінок написав повідомлення: “Я зайнятий”. Відчу-

Гине цвіт нації

Коли надходять сучасні “зведення з фронтів”, виникає стійка асоціація з Крутами — гинуть молоді патріоти, нерідко через недолуге керівництво, яке не вміє прорахувати наперед військові дії, адекватно реагувати на ситуацію, посиляє у гарячі точки недостатньо підготовлених людей, без відповідного озброєння чи обмундировання. Людські трагедії вже перетворюються на статистику, жертв рахують десятками й сотнями. Іноді молоді патріоти рвуться в гарячі точки добровільно, ще не вміючи спокійно проаналізувати ситуацію і піддаватися не миттєвому пориву, а холодному розрахунку. Про одного такого юнака наша розповідь, від дня смерті якого щойно минуло сорок днів.

ла, що щось тут не так. Із вечора мобільний перестав відповідати: то поза зоною, то переадресування на голосову пошту. Дзвоню до друга — там так само. 17 квітня також не могла зв'язатися з сином, а друг вигадав, що вони просто розійшлися кожен у своїх справах. Почала телефонувати до всіх знайомих, у лікарні, морги, в міліцію Києва і області — Юра зник.

Пізніше дізналася від друга, який повернувся, що 17 квітня Юру взяли в полон, потім над ним знущалися. На щоді — опіки від недопалків, сонна артерія проколота, все тіло подзобано ножом, у синцях. Струм через нього пропускали. Це нелюди.

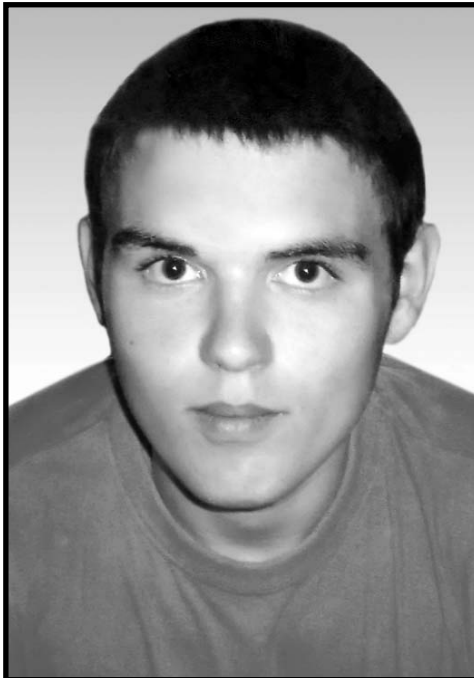
У ніч із 20 на 21 квітня нарешті на мій дзвінок трубку взяв невідомий чоловік, обізвав бандерівкою, лаяв нецензурними словами. Я ще не зрозуміла, що відбулося. Слала СМС, телефонувала. Нарешті якийсь чоловік відповів: “Почему вы сюда звоните? Не понимаете — ваш ребенок погиб, он уже в Небесной Сотне. А телефон включается, чтобы поймать

всех дружков”. Кажу: “Якщо загинув, віддайте мені хоч тіло, щоб по-людськи поховати”. Тоді абонент кинув трубку.

Коли пішла чутка про те, що хлопці напали на блок-пост, дехто казав: “Що це за українець, якщо в такий святий день (на Паску) пішов стріляти?”. Боляче було таке слухати, адже на той час його вже серед живих не було! Я взагалі сумніваюся, що він міг стріляти. Напевно, хлопці думали: влада не діє, а ми самі щось змінимо — такі собі супермени! Бойовиком він не був, за гроші теж не міг поїхати. Можливо, поїхав подивитися, що там робиться... Це тільки мої здогадки... Зараз триває розслідування.

— *Яким був Ваш Юра, чим захоплювався?*

— Захоплювався спортом, психологією, читав філософські книжки, чудово знав англійську, грав на гітарі, був спокійний, добрий — золота дитина, я йому довіряла. Розумівся на техніці, сам із запчастин зібрав ком-



п'ютер. Цікавився історією. На вступній кампанії по балах пройшов у три ВНЗ, обрав КПІ, спеціальність — соціологія і право. Мав дуже гарну пам'ять, легко складав іспити. Був справедливий, що попросить — усе зробить; дуже принциповий і цілеспрямований. Якщо чогось хотів досягти — досягав. Був проти пияцтва, куріння, поганих звичок не мав, як і його товариші. Дуже любив маленького братика, допомагав мені його доглядати. Не кидав друзів у біді. Згадую випадок. Він у друга зустрічав Новий рік після одинадцятого класу. О 5-й ранку пішли прогулятися. На одного з хлопців напали хулігани. Усі розбіглися. Тільки мій друг залишився і відбивав свого маленького хуленського друга. Тато цього хлопця й на 40 днів приходив, і так заходить, пропонує допомогу.

На похороні були товариші, майже всі однокласники, вчителька. Але ні завуч, ні директорка навіть не зателефонували. Не було жодного політика, жодної офіційної особи.

— *Хто Вам допомагав у біді?*

— До 24 квітня я вважала, що моє дитя живе. Шукала. Зверталася по допомогу в міліцію, на телеканали: 1+1, Інтер, ICTV, СТБ тощо. Всі відмовили. Єдиний 5-й канал відгукнувся на моє горе. Почали показувати ролик про зниклого хлопця. Подзвонила журналістка з газети “Вести”, вони допомогли в пошуку. 24-го вранці вийшла стаття, що моя дитина загинула в Слов'янську. Нарешті у Дніпровській районній прокуратурі м. Києва мені дали

фото на впізнання. Потім дали номер телефону, мовляв, дзвоніть і самі їдьте забирайте тіло.

Перевезенням займався мій брат, я тоді була в розпачі, не могла прийти до тями. Ми дуже вдячні донецькій просвітянці Марії Олійник, яка залишила всі свої справи, зверталася до різних інстанцій, допомагала нам із власної ініціативи. Надзвичайно чуйна, уважна людина — громадський діяч нашого району Володимир Миколайович Іванов. Допоміг матеріально, ходить по інстанціях, щоб Юрі у школі поставили пам'ятну дошку... Вдячна отцю Павлові з нашої церкви, Юриній учительці. Є в нас добрі люди, у владі, правда, їх ще мало.

В. М. Іванов доповнив розповідь Юриної мами: “Такі хлопці, патріоти, як Юра, готові захистити цю державу — це те, про що не здогадувалася ні влада, ні опозиція. Попередня влада забула, що обрана для того, аби забезпечити життя громадян, колишній “гарант” зробив усе, щоб такі хлопці піднялися. Те, що відбулося 29—30 листопада минулого року і надалі свідчить, що молоді небаїдужа до України, до свого майбутнього. Ці хлопці весь час перебували на Майдані. Юра також, хоч беріг маму, не розповідав. Був навіть поранений. Хлопці розуміли, що міліція, яка працювала на бандитський режим, може їх переслідувати, тому вигадували легенди, щоб себе захистити. Коли такі хлопці їдуть на Схід, у гарячі точки, вони захищають своє право жити в цій країні, дають зрозуміти, що вони не байдужі. Влава повинна зрозуміти, що народ уже не той, який був раніше. Громадяни зараз мудріші за керівників. Якщо влада зараз не змінить ставлення до армії, до правоохоронної, судової системи, буде ще не один майдан. Ми, громадяни України не зупинимось, доки не досягнемо того рівня життя, про який мріяли ми й ті хлопці з Небесної Сотні, які загинули.

Мій громадянський обов'язок — зробити, щоб цих хлопців пам'ятали, щоб з'явилися меморіальні дошки там, де вони навчалися, жили. Їхній патріотизм — зразок, як треба себе поводити в скрутний для країни час.

Влада мусить почути людей. Вона повинна слугувати народу України, і ми зробимо все для цього”.

Якщо ви хочете допомогти маленькому братику Юрі і його мамі, контакт у редакції: тел. 270-55-57.

Слово на варті України

Микола НЕСТЕРЧУК,
відповідальний секретар
ВУТ “Просвіта”
ім. Тараса Шевченка

Українське слово — найцінніший скарб нашого народу. Це та духовна сила, яка завжди була оберегом українства. І сьогодні Шевченкове слово стоїть на сторожі українського народу, його єдності й самобутності. На підставі угоди про співпрацю між ВУТ “Просвіта” ім. Тараса Шевченка та Міністерством оборони України в особі Головного управління виховної роботи “Просвіта” 29 травня 2014 року передала видавничу продукцію для бібліотек військових частин Збройних Сил України.

Під час церемонії передачі наголосили, що Шевченкове слово працюватиме на зміцнення духовної сили воїнів ЗСУ, виховуватиме любов до України, готовність захищати свою Батьківщину. Яскравий приклад — героїчна боротьба українських воїнів на Сході нашої Батьківщини.

Представник Головного управління по роботі з особовим складом ЗСУ полковник Володимир Дем'яненко щиро подякував “Просвіті” за передані книги та компакт-диски. Він зазначив, що видавничу продукцію користується великою популярністю в армії. Командир військової частини № 2788 полковник Дмитро Штейнберг сказав, що дух українських вояків бойовий і вони готові до захисту України, цьому сприяє також і патріотична література, яку надає ВУТ “Просвіта” ім. Тараса Шевченка.

Марія КОВАЛЬ,
Львівська “Просвіта”

Саме пластуни першими сповістили всі села і міста Західної України про створення Західно-української народної республіки. Пластунами були Степан Бандера, Роман Шухевич, Лев Ребет і тисячі інших.

Відродження “Пласту” в Україні почалося 1990 року, ще до проголошення Незалежності. Але Пластові організації під час радянської окупації діяли всюди, де жили українці: у США, Канаді, Аргентині, Австралії тощо. Ці осередки підтримували традиції, заборонені в Радянській Україні, давали можливість українській молоді діаспори творити й розвивати українську спільноту.

Святкування 100-річчя “Пласту” — велика подія для кожного свідомого українця, заклик для батьків приводити своїх дітей до

Присягаюся своєю честю...

12 квітня 2012 року виповнилося 100 років із часу прийняття пластунами першої присяги у Львові на підвір'ї Академічної гімназії, що на вул. С. Бандери, 14. 1911 рік для українських молодіжних організацій характеризувався різким підйомом патріотизму та зацікавлення українськими військовими традиціями. У “Пласті” молодь навчали стріляти з рушниць та револьвера, робити далекі військові марші з наплічниками, сигналізувати, робити перев'язки, тощо. А прийняття присяги 12 квітня 1912 року лише офіційно підтвердило заснування цієї молодіжної організації та дало поштовх до подальшого розвитку.

українських молодіжних організацій.

Кожна станиця в різних кінцях світу підготувала заходи, присвячені цій даті. В Івано-Франківську відкрили перший у світі пам'ятник українським пластунам.

11 квітня 2012 року 19.00 за місцевим часом (в Україні 1.00 — 12 квітня) Станиця Чикаго провела свято відновлення Пластової

присяги на оселі Раунд Лейк. Станиця Чикаго існує з 1949 року, сотні молодих українців починали свою діяльність у українській громаді з пластунського пташництва та новацтва. На це свято запросили і пластунів — сеньйорів, страпопластунів, новацтво, симпатиків.

Урочисто, на березі озера, під час заходу сонця, внесли прапори США, України та Станиці Чикаго, запалили смолоскипи, які

символізували вірність і любов до своєї Батьківщини.

Пластунська ватра, українські пісні, велике коло однодумців, які в пластунській іскрі передали одне одному свої дружні почуття — все це залишиться в пам'яті кожного, хто відвідав церемонію відновлення Пластової присяги в Станиці Чикаго.

Гостинно зустріла гостей господиня прийняття п. Зірка Коломиєць.

Тривогу викликає те, що на веб-сайті “Підручники” історія “Пласту” відтворена у публікації “Теорія і методика роботи з дітьми та молодіжними організаціями України” — О. В. Лісовець. Вражає, що з цієї благословенної, напевно, самим Табачником публікації читач довідається, що “Пласт” відтворився лише у 90-х, і лише як скаутська організація. Змістовна, жертвна та патріотична історія цієї організації, напевно, не влаштовувала минулу владу.



Свєген ГОЛИБАРД

Ментальний текст про культуру з політичним підтекстом про майбутнє

Етнічна конфронтація — це реальність, яку не можна ігнорувати. Особливо, якщо вона розвивається в умовах толерантності, характерної для ментальності українців.

медіа цілком узгоджується з підозріло толерантною поведінкою керівників антитерористичної операції...

Серед моїх знайомих є геніальна людина, що має чи не найбільшу в поетичному світі кількість звань і нагород від різних міжнародних організацій. І є за що. Бо на те заслугове не лише особиста творчість цієї особи, а й величезна багатоаспектна діяльність, спрямована на розвиток і підтримку російськомовної творчості в Україні. Зокрема упродовж двадцяти грандіозних тематичних імпрез, які організувала та провела ця людина за кілька років, регіональний аудиторії було представлено понад 100 російськомовних поетів з усього світу, причому, з їх особистою присутністю.

Нещодавно дивлюся по телебаченню виступ цієї людини. І хоча темою інтерв'ю була російська культура (зокрема поезія), вразило, що учасники бесіди виявили дивовижну толерантність в оцінці нинішнього моменту, зрівнявши Росію-агресора з його жертвою:

“Люди знают, какое количество неприязни сейчас выливается со стороны России на Украину, со стороны Украины на Россию... Естественно, другие страны не могут оставаться равнодушными к этому и свою лепту добавляют... Я — за то, чтобы два языка — русский и украинский — были в Украине не только равноправными, но и равнообязательными...”

Не має значення ім'я цієї людини. Має значення, що людина живе в Україні, має паспорт України, багато і плідно працює у сфері культури (російської), але, як багато хто з російськомовних, має досить своєрідне уявлення про патріотизм. До речі, ведучий цієї бесіди зазначив на початку передачі, що він розуміє українську, але розмовляти українською не береться, бо не має практичної можливості спілкування. І це в ефірі без тіні сорому проголосив заслужений працівник культури України, який не вміє спілкуватися українською! І це ж хтось толерантно надав йому почесне звання і толерантно призначив на відповідальну посаду в сфері інформування, культури і пропаганди!

Тому я надіслав лист на ім'я знайомої людини, де зазначив:

“...у Польщі офіційно зареєстровано 12 національних меншин, кожна з яких має кілька організацій, спрямованих на розвиток своєї культури. Серед них найбільші: українська, німецька, угорська. Але жодній із них не спадає на думку вимагати піднесення своєї мови на рівень загальнодержавної польської.”

Також ніхто не вимагає впровадження англійської як другої державної, хоча вся молодь і всі службові особи на державних посадах вільно нею володіють, зокрема військові — навіть на сленговому рівні.

У сфері ментальності між Україною і Польщею пролягає прірва. До того ж, живемо в умовах ре-

альної агресії з боку Росії. Ця агресія зараз має характер відвертої військової експансії, але вона ніколи не припинялася в інформаційній, енергетичній, політичній, економічній, демографічній, культурно-освітній і в напевно такій мирній і толерантній мовній сфері.

Бо це дуже показово: повторювати мантру “Давайте жить дружно!”, а водночас на практиці реалізовувати вічне імперське гасло: “Там де я, там Росія!” і “Дайте нам російську мову!”

Цілком логічно, що практична реалізація цих гасел на тлі зазначеної мантри та за підтримки п'ятої колонії (в якій нині перед ведуть комуністи і регіонали) має подальший розвиток у піднесенні триколірних прапорів Росії над “російськомовними” південними і східними областями України, а відтак — у нинішній збройній агресії Росії, яка відверто підтримує антиукраїнські сили.

Причому, за зброю взялися саме ті агенти Кремля в Україні, котрі давно активно тусуються в напевно такій мирній і толерантній мовній сфері.

Російське прислів'я “Козоток увяз — всей птичке пропасть!” — дуже доречною аналогією, бо штучно роздуване “мовне питання” є саме цим “козотком” для України з боку Росії, яка давно і вміло розставляє тенета в культурному просторі України.

Не помічати цього — неприпустимо навіть для так званих пересічних громадян, а тим паче для тих, хто проголошує себе активним діячем культури.

Я вже не кажу про те, що живучи в Україні, певна частина росіян (чи так званих російськомовних) не мають сорому з приводу невміння спілкуватися українською. Як наслідок, фактично створенню російських анклавів на теренах України.

Не хочу бути пророком, але тенденція де-факто така, що російськомовні активісти так званої федералізації, котрі прагнуть розтягнути нашу Батьківщину на шматки, таки спровокують війну за незалежність України. Бо поняття незалежності не існує само по собі. Воно вимагає зазначити: незалежність від кого?

І тут є про що подумати тим, хто прагне створити в Україні комфортний острів “незалежної російськомовної культури” у морі відвертої брехні Кремля та його імперських ідеологів, підступності, інформаційних і військових диверсій із боку Росії.

Росії, яка серед іншого, спирається на підтримку і співпрацю тих в Україні, хто так званою “російськомовністю” фактично підливає масла у вогонь “мирної” і немирної війни Росії проти України й Українського Народу, Української Нації, яка об'єднує всіх патріотів України, незалежно від національності. Проти Нації, яка прагне справжньої незалежності й партнерства у колі демократичних держав Європи і світу.

Твердження “у кожного своя правда” — від диявола. Правда Божа — завжди одна і не може мати версій”.

Так я закінчив лист, сподіваючись на взаєморозуміння. Адже йдеться про принципові питання, про основоположні поняття, які, здавалося б, не можуть бути предметом дискусії між громадянами однієї країни. Тим паче, між знайомими.

І ось яку відповідь невдовзі отримав:

“Что касается языковых проблем Украины, то они есть. Я не зря утверждаю, что оба языка должны быть равнообязательны. Мне глубоко неприятно, когда русские не хотят учить украинский, но столь же неприятно, когда писатели Украины, чьим родным языком является русский, отнесены к другому государству.”

Почему людей лишили Родины, если они родились, жили, сражались, работали, похоронены на нашей земле? Перегибы с каждой стороны — это плохо. Это ведет к неприязни и конфликтам. И если в Польше один государственный, то в Канаде — два, хотя Квебек — одна небольшая провинция.

А в крошечном Израиле — три: иврит, арабский и английский. Так что миру известны разные модели. Нам надо принять ту, которая обеспечит покой и удовлетворение всем, живущим на нашей земле.

Я категорически не приемлю агрессию России и аннексию Крыма, но если мы отвечаем “москаляку на гиялку” — это не лучше. Нет людей первого и второго сорта.

Все люди, если они — ЛЮДИ, должны уважать и знать язык друг друга. И обеспечивать всем языкам и культурам развитие. Вывести русский язык и культуру за скобки в Украине, во-первых, не получится, а во-вторых, принесет бед намного больше, чем пользы.

Пример прост. От того, что в школах русский язык сделали не обязательным, а факультативным (т. е. его изучают те, кто хочет и часто за оплату родителей, как все факультативные курсы), никто не стал писать на украинском грамотней, никто не стал знать украинский лучше, ни для кого украинская литература не стала значимей. Не в Украине, не в мире.

Чего мы добились в итоге? Мы вырастили поколение, которое плохо знает все. Вопрос: хорошо ли это?

Я на всех сайтах, во всех публикациях, в стихах и прозе, во всех спорах отстаиваю позицию Украины, говорю о том, что Россия — агрессор. Но я не хочу ощущать, что я в своей стране — человек второго сорта только потому, что мой родной язык — русский.

Сын мой окончил украинский лицей и университет на украинском языке, владеет свободно украинским, русским, английским — и все нормально. Но мне кажется, что у человека должно быть право выбирать язык общения. Это демократическая мера. И если мы стремимся в Европу,

то нам демократия не должна быть чужда.

Вот мы стыдим людей за неумение говорить по-украински. Давайте честно скажем, а что мы сделали, чтобы люди захотели выучить язык? Есть ли бесплатные курсы? Лучше ли литература и телевидение на украинском? Получают ли владеющие двумя языками преференции в профессиональной сфере?

Создали ли мы словари технических терминов на украинском? Разве украинская литература дешевле? Ну хоть что-нибудь?! Мы сами, ничего не сделав, хотим чего-то от людей.

Первый шаг — экономический. Людям должно быть выгодно знать язык. Тогда их не надо будет ломать через коленку и заставлять учить. Вместо того, чтобы за двадцать лет существования государства сделать язык экономически привлекательным, мы пытались навязать, заставить и только. Мы делали все, чтобы вызвать противодействие. Но ведь так цели не достигнешь.

У Украины уникальный шанс быть действительно двуязычным государством, не потеряв ни толики культуры обоих народов. Нельзя быть расточительными. Это не в нашу пользу. В Израиле, например, считают Пушкина национальным поэтом на том основании, что его прадед был эфиопом, а эфиопы исповедуют иудаизм.

То есть все, что есть в мире хорошего, там стараются приблизить к национальной культуре, внедрить в нее, сделать своей. А у нас всех, кто писал не на украинском, хотя жил на Украине, изучают в курсе иностранной литературы. Разве это должно быть так?

Нынешняя ситуация — ответ на наши ошибки. Такие грустные дела. Но надо сделать выводы и выстоять. Украина должна быть неделимой, соборной, и всем гражданам жить в ней должно быть комфортно, не взирая на языки и национальности”.

Ось така відповідь в умовах війни, яку розпочато будьяками, що проросли з зернят так званої російськомовності, що стала політичною і ідеологічною антиукраїнською зброєю.

Утримаюсь від коментарів. Нехай читачі самі уточнюють факти. Лише зазначу, що навіряд чи владість створити життєвий комфорт у суспільстві, деякі громадяни якого, начебто “не взираючи на мовні й національні інтереси іншої держави-агресора. Причому, агресора історичного.

Але головним фактом для мене є той, що найбільш стабільними державами є ті, де попри багатонаціональність суспільства, державна мова одна: Німеччина, Франція, скандинавські країни, США, Польща, Австралія, Японія...

Список можете продовжувати, не забувши внести до нього Росію, яка відрубала всі дискусії з мовного питання на території своєї імперії, але активно просуває створення російськомовних анклавів на територіях інших держав.



Вадим МИЦИК,
доктор філософії в галузі культу-
рології, лауреат премії ім. Вікен-
тія Хвойки

У небесній і земній супрязі

Дія золотого кола

Ми живемо у Сонячній Галактиці. Всі її планети обертаються, і рух у ній, як і в усьому світі, йде по колу. Навіть перша назва праукраїнського Бога була Коло. Вона збереглася у нашій мові в казці про хлібного колобка — Колобог. Найосновніші свята Сонячного кола мають похідні від нього назви — Коляда, Колодій, Купайло, Калита, а також обрядові священні хліби — калач, калита,

майже 530 років. Через 1600 років Земля, Місяць, Сонце тривалий час розташовуються на одній прямій. Їхній вплив на Землю істотно збільшується. На ці періоди припадають максимуми впливності Місяця та Сонця, які повторюються через 84—93 роки, а максимуми такого ж спільного впливу планет Марса, Венери, Урана, Сатурна, Нептуна виявляються через 1680, 168, 84, 24, 12 років. Так, зміна клімату

них змін. Він першим в українській науці застосував астрономічний (зодіакальний) метод дослідження в археології. Назву його праці, присвячені цій проблематиці: “Истоки язычества Руси”, “Вісім тисячоліть археологічної космології в Україні” (докторська дисертація), “Археологія та стародавня історія України” (у співавторстві), “Давня культура”. У них він довів, що життя праукраїнців пов’язане з Космосом, що вони мали три типи державності, і спростував теорії “радіологів” про міграційність, за якими в Україну нібито приходили якісь племена, потім кудись зникали, а їм на зміну придибували інші. За це він зазнавав цькувань. Під час однієї із вчених рад кафедри археології Києво-Могилянської академії, яку він заснував і очолював, атака на вченого була настільки жорстокою, що серце науковця не витримало й життя такого проникливого дослідника раптово обірвалося.

Кінець світу на рубежі епох

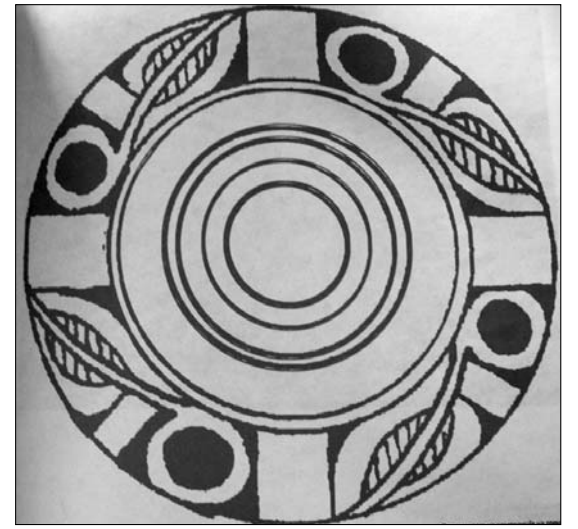
За дослідженнями доктора М. Чмихова через кожні дві епохи (3192 роки кожна) відбувалися великі зміни на території України, зосібна в кліматі. В ці епохи розвивалися мезоліт і протонеоліт, неоліт та епоха бронзи, раннє залізо й сучасне. В кожній із них була своя технологія виготовлення знарядь із певних матеріалів: камінь, кремін, мідь, бронза, залізо. Відповідно й віки називалися — кам’яний, мідний, бронзовий, залізний. У кожного було й притаманне господарювання. Розвивалося своєрідне мистецтво й духовне життя. Була своя релігія. Чотири епохи тому (6884 р.) утворилося Чорне море. Люди відкрили для себе родючу цінність чорнозему і зайнялися хліборобством. Їх стали йменувати оріями, цебто орачами. Їхнім предком був Ор. У новому кам’яному віці винайшли кераміку, виробили якої найсприятливіші для життя людей донині.

Шість епох тому (9576 р.) по-

чалася голоценова доба у природі, проявилися риси культури, які характерні для наступних і нинішньої епох. Отже, при переходах 532, 1596, 3192, 4788, 6384, 7980, 9576 років збігаються рубежі не тільки Сонця і Місяця, а й інші цикли, через які космос впливає на клімат і життя на Землі. Саме на зламі та рубежах епох і відбуваються великі зрушення, катастрофи, які закінчували попередній етап розвитку для якісного відродження життя. Весь період голоценоу відповідає відомим релігійним визначенням як “сотворення та кінець світу”. Отже, і давні, і теперішні розрахунки показують, що цикл від створення і до кінця світу дорівнює п’яти епохам — 7980 років. Кінець його припадає на 2015 рік. За календарем племен майя він мав настати на три роки раніше.

Люди, виховані на християнських уявленнях, вважають, що має розвертисся земля з пекельним вогнем. Бог грішників відправляє у пекло, а праведних на небо — у рай. Коли таке не сталося 2012 року, в ЗМІ відбулися сарказмом, пересміхами і забули. Епоха перемін тим часом триває. Відбуваються різної згубності катастрофи на землі, під землею, на воді, у повітрі. Від аварій на атомних станціях до зіткнень на дорогах. Низка з них стається, здавалося б, невмотивовано. Спеки чергуються з похолоданнями. Підвищується смертність і зменшується народжуваність. Навіть невластива людині самозгуба через тютюн, алкоголь і наркотики. Якого ще пекла потрібно?

Доктор М. Чмихов дійшов висновку, що “міфічний кінець



Колообіг Світоладу Вишнього неба на розписі горщика із трипільського праміста з Майданецького 5000 років тому

світу повинен припасти на період сонячних затемнень на початку весни (весняне рівнодення), коли б хоч одне затемнення Сонця супроводжувалося затемненням Місяця і відбувалося при сході Сонця”. У XXI ст. закінчується остання 1596-річна епоха і саме в цей час буде низка затемнень Сонця на весняне рівнодення (19—20 березня) — 2007 р., а від 2015 р. їх буде ще три через кожних 19 років. Найважливіше те, що затемнення Сонця відбудеться 20 березня 2015 р. при його сході о 9 год. 37 хв. Після нього 4 квітня буде затемнення Місяця. Це підтверджує, що 2015 рік буде кінцем 7980-річного циклу. Відповідно початок циклу “сотворення світу” був 5966 року. На 2015 р. припадає кінець останньої 1596-річної епохи і разом із нею закінчуються 3192, 4788, 6284, 7980 та 9566-річні цикли. Суворі й невіддільні рубежі епох.

Кінець і сотворення світу на рубежах епох

По території України не пройшлися ні згубні льодовики, ні смертоносні потоки. Тут збереглася і розвивалася найбагатша на Землі фауна і флора (за О. Братко-Кутинським). Кінець старого світу і сотворення нового відбувся на переломі середнього кам’яного віку (мезоліту) і протонеоліту. Тоді в колі зодіаку володарювали Близнюки (протонеоліт). При них почало утверджуватися космічне мислення. Хліборобство, як нова технологія життя, активно сприяло народжуваності, розвитку багатьох галузей. Після цього відбувся злам епох, який дав людству мідний вік.

Земля України має знак Тельця. Саме в мідно-бронзовому віці на чолі зодіаку був Телець. Його божественна назва Сварог. Тоді небесний і земний Тельці у супрязі добротно проорали ниву і створили хліборобську цивілізацію, звану в науці Трипільською. Вона дала потужний розвиток у всіх галузях життя: від житло- і містобудування, вирощування 10 злакових культур до космологічного світогляду, зафіксованого в орнаменті посуду та ритуалах. Утверджувався зв’язок землі з небом, людей із Богом. До них із небес ішла Божа благодать — ці енергетичні потоки відтворено в оздобленні кераміки. У ній же зафіксовано, що життя відбувається за мірностями Світового ладу: парності як основи його розвитку, триєдності як його зростання і



Шишка для записин на весіллі із чотиричастинною композицією. Село Стебне на Звенигородщині, червень 2013 року

корочун, коровай. Наші священні гімни про сонце красне і світ білий називаються колядки.

Люди в нашому краї тисячоліттями жили й творили за законами Неба й Землі, законом всесвітньої досконалості, за його священним колом. Обумовлено це дією Золотого Кола, цебто взаємодією кругоруку Сонця і Землі. Невгасне світило у світоглядному розумінні українців — основна духовна й енергетична сила, яка забезпечує життя всьому, що росте і живе. Воно осяває духовне буття народу, надихає на творчість, сприяє врожаю “життя, пшениці і всякої пшениці”, вселяє надію, що “на той рік буде краще, ніж торік”. Рухаючись своєю орбітою — Золотим Колом, воно входить у зону дії інших зір, сузір’їв, галактик. Тут усе залежить від взаєморуку планет, їхньої гравітаційної сили, постійної й почергової взаємодії. Пророзуміння колообігу позначено знаками Зодіаку. Залежно від тривалості циклів вони впливають на життя народів, які мають покровительство того чи того зодіакального знаку. Від цього розвивається їхнє життя, технологія виробництва, духовність, творяться певні цивілізації, релігії, тривають кліматичні періоди, історичні епохи.

Через різні астрологічні, політичні причини людство планомерно позбавляло всевишніх знань, занурюючи лише у виробничо-побутові потреби. За земними клопотами людям ніколи підвести голову до неба й дізнатися: а що там робиться?

Глобальні космічні ритми, епохи відділяються одна від одної з часовим проміжком у 1600 років. Кожна епоха поділяється на три частини, кожна з них триває

від взаємних положень Сонця та Місяця щодо Землі відповідає 532-річному циклу, який у давнину вважався часом оновлення небесного та земного кола — воно ж “Велике коло”, “Миротворче коло”. Три таких кола становлять епоху в 1590 років.

Межі епох для геологічної історії України, так званого голоценоу, досліджував доктор історичних наук Микола Чмихов і довів, що розвиток історичного й нинішнього життя залежить від косміч-



Красу світу і народної душі українці споконвіку втілюють у мистецтво народного вбрання. Тальне, 11 травня 2014 року





чотиричастинності як поширення на всі сторони світу. Отже, господарювання і духовність благотворно позначилися на розвитку багатьох довколишніх територій. Для українського народу Трипільська культура стала основою його хліборобського й світоглядного життя на багато віків.

Євреї перебувають під опікою зодіакального знаку Риби. Його володіння почалося з 20-х років нової ери. Вона підсилювала їхню потугу і вплив на інші народи, зокрема і через нову віру — християнство. Для українського народу ця ера виявилася несприятливою. Тельц і Риби є істотами різнорідними за стихіями і спрямуванням. Саме під час неї Україна тричі втрачала державність. Із прийняттям християнства в Київській Русі пішли світоглядні втрати, які перетворилися на князівські сутички — міжусобиці. Занепад держави пришвидшило нашествя орди зі Сходу. Козацьку державу після Переяславської угоди 1654 року по суті знищила Московія. Україну не тільки окупували, а й по-злочинному забрали у неї предвічне державне ім'я Русь. Коли носії зодіакальних знаків Риби і Водолія зробили переворот у Росії 1917 року, то втретє знищили не просто Українську Народну Республіку. Ці акули й піранії стали поголовно винищувати українців трьома голодами, постійними репресіями, війнами, злиднями, нищенням культури й світогляду.

Нині ми у стані переходу до наступної ери — Водолія, а це знак Росії. Не дивлячись, що вона виношує загарбницькі плани, час цей має бути сприятливим для України. Адже Тельц і Вода пов'язані із землею. Природа і суспільство неминуче йдуть до глобального катаклізму, який буде “кінцем кінців і початком початків”. Ми вже пережили розпад імперій — Радянського Союзу, Югославії, навіть малої Чехословаччини. Можливі катаклізми і на землі, і в небесах, стихії, військові зіткнення, міграції зі Сходу. На рівні людському бачимо, що від старого не дуже відмовляються, а до нового не пристають. Не все тут залежить від людей, бо “кінець світу почнеться з неба”.

Зоря волі сяє над Україною

Постає питання: як нам пережити злам епохи, вберегтися і перейти до наступного періоду? Нинішній розвиток, порівняно з минулими епохами, йде з прискоренням і наступна епоха може сформуватися ще до глобального катаклізму. Наша перевага в тому, що Україна як держава відновила наприкінці епохи, а не в перехідний час. Соціальну кризу вдасться подолати і до екологічного катаклізму будемо більш-менш готові. Невідкладно потрібно здійснювати реформи, аби замінити існуючу економічну систему на нову. Вживанню сприятиме і єдність населення України, адже попри все — вона держава українського народу. Тільки на це потрібно скеровувати зусилля нації. Піднесення національної свідомості, відчуття спільності дали українцям Майдани, на яких триває боротьба за свої права і справедливість. Зазіхання московських агресорів на цілісність України, особливо 2014 року, активізувало патріотичний рух.

Що про майбутнє України кажуть провидці, астрологи, яку долю віщують? Священник Герман Будзінський 1991 року передбачив прихід до влади в Україні не



Соломоплетіння — прадавнє мистецтво у нашому краї. Звенигородка, травень 2014 року

просто четвертого президента, а “третьох советів... двоголової советсько-комунацької гідри”. Україна пройде випробування деспотичним і грабіжницьким режимом — тепер знаємо, що це Янукович із братвою. Люди повстануть і зметуть його, що й сталося на Майдані 2013—2014 років. Покращиться життя після того, як мине 100 років від більшовицького перевороту в Російській імперії 1917 року. Розвиток України прискориться. Московщина понесе покару за 350-літнє гноблення України та інших народів. “Від сьогодні (1991 р.), через 35 років, Україна стане однією із найсильніших держав світу”, — завершив своє передбачення священник. Це буде 2026 рік — дата промовиста і співпадає з іншими свідченнями.

Дані голови координаційної ради Всеукраїнської асоціації астрологів Олега Горбаня (Львів) ґрунтуються на рухові світил, астронамічних розрахунках. Зірки показують, що події в Україні у листопаді 2013 року були не випадковими. Затемнення Сонця відбувалося в знаку Тельця, а ця подія значима і післядія її триватиме майже рік. Спочатку піднялися студенти. Активність людей зростала, події розгорталися. Їх підсилювала путінська терористична агресія Росії спочатку на Крим, а потім на схід і південь України. Вона зіграла роль прискорювача процесів. Українці різних поглядів стали монолітнішими і відчували, що Україна, як мати, в них одна. Вони нарешті побачили загарбницьке обличчя того, хто прикидався “братом”. Астролог вважає, що “космічні енергії, які через 3—4 роки буде одержувати наша планета, не стануть руйнівними для України”.

Час пішов на випередження, і всеукраїнський Майдан перекроїв план Путіна щодо загарбання України 2015 року “мирним шляхом” за сприяння... Януковича. До кінця 2014 року має відбутися реформа органів влади, областям надadуть більше повноважень. Крим через років два може повернутися в склад України, і вона знову стане “єдиною країною”. Для виборів президента обрано сприятливу дату — 25 травня і вони відбулися. Із другої половини року Янукович втратить природний захист і з ним може статися будь-що.

2015 року ситуація покращуватиметься. Наступні 12 років, як

вважає О. Горбань, стануть часом “духовного відродження: формування національної ідеї, що вплине не тільки на нашу країну, а й на розвиток сусідніх держав. Україна виконуватиме свою місію. Саме в нашій країні сформується новий соціальний устрій життя, що діятиме впродовж майбутніх тисячоліть... Починаючи з 2015-го і до 2020 року буде серйозний розвиток нових ідей. Значущі події відбудуться в 2027-му, а особливо в 2028 році”.

Будемо жити, будемо бачити, як воно буде. Одначе астронамічні дані, історичні факти, астрологічні висновки і передбачення вказують на одні й ті самі події, дають спільні дати: закінчення циклів у 2015 та якісні зміни у 2026, 2027 та 2028 роках.

Отже, життя народу пов'язане з Космосом, свідчення про це є не тільки в міфах, наукових даних, а й в образотворчому мистецтві. У давній писемній пам'ятці українського народу “Велесовій книзі” проголошено оптимістично: “Нема смерті для нас, тільки життя вічне”. На небесах, у садах Сварожих, для душ праведних настане просвітлення. Давні джерела стверджують, що безсмертя на небі одержать ті, хто розуміє різні прояви універсального космічного закону, усвідомлює принципи Світоладу, має астронамічні знання, зокрема й про початок і кінець світу. У “Велесовій книзі” предки поставили нам завдання на день сьогоднішній:

Тому-то наші повстають завіти і січі, І встала наша сила, Щоб ми узріли також і одсікли Старе наше життя від нового...

Україна є початком держави майбутньої епохи. У цьому найважливіша умова нашого наступного життя. Циклічність космічного руху, історичні знання, наукові розрахунки й передбачення розкривають державницьку перспективу розвитку українського народу. В цьому сенсі наші Майдани мають космічну запрограмованість. Вони завжди відбуваються в потрібний час і мають волелюбні спрямування. На них ґартується й утверджується дух народу, множиться національна потуга. Тому й не згасає зоря волі над Україною. А після кожного Майдану світить ясніше й потужніше. Під її саявом ми виходимо на дорогу державної самостійності й національної самодостатності.

Мамусю, можна я тобі казатиму «Ви»?

Валентина СЕМЕНЯК

Я завжди зверталася до своєї мами на “Ви”. Мене ніхто ніколи цього не вчив. А все через те, що ще малою чула, як мама шанобливо зверталася до своєї мами, а моєї бабусі Марфи на “Ви”. Та що там казати! У моєму рідному селі Мошурові на Черкащині всі до старших зверталися на “Ви”. Це розумілося само собою. Для мене було звичним і природним звертатися так до найрідніших людей. І ось одного разу влітку приїхав у відпустку мій двоюрідний дядько Степан із Москви з доньками. Вони щоліта приїздили в село до діда Якова. Коли поверталися додому, їхнє купе буквально “трішало” від українських гостинців: відра з медом, смальцем, смородиною, агрусом, цибулею, часником, картоплею тощо. Мене дуже вражали габарити того, що вивозилося... Двоюрідна сестра (на рік старша від мене) Оксана завжди ставилася до мене зверхньо, і тому я, якщо чесно, не любила цих приїздів. Та минав рік, знову наставало літо, образи трохи забувалися. Знову приїздили москвичі, і все починалося спочатку.

Якось сестра почула, що я звертаюся до матері на “Ви”, і відразу почала насмішкуватися і прискіпуватися:

— А что, у тебя две мамки? Это же надо! Тебя куры засмеют! Так никто не говорит, только в забитом селе. Вот у меня мать одна и ты тоже говори как я, слышишь?

Чути я чула, але мене відразу такий жаль огортав і таке обурення, що я тікала в бузинові хащі й плакала там. Бо Оксана була жорстокою дівчинкою, якщо щось не так, то могла й вдарити. Одного разу я не витримала і поскаржилася батькові. Він сказав просто: “То не дружи більше з нею”. Три дні я не ходила до діда, аж поки звітти не прислали “делегацію”, бо сестра не мала з ким бавитися. І ось одного разу я почула таке, що в мене й вуха “зів'яли”! Тітка Маша, Оксанина мати, зробила їй зауваження в грубій формі: “Ты свинья!” — сказала вона їй. Сказано було дуже голосно, мабуть, півкутка почуло. Знаєте, що було далі? Оксана так само голосно крикнула: “А ты дура и от дуры я это слышу!”. Після цього почалася “рукопашна”. Дядько Степан вискочив на те з хати, згріб їх “в оберемоки” і затягнув до сіней. Я добре пам'ятаю, як він повчав “родичів”: “У нас так не принято, это вы можете позволить себе делать дома, а у нас — нет”. Треба було чути, з якою інтонацією, з яким наголосом він промовив цю фразу: виважено, чітко, лаконічно і, головне, спокійно. Щось було таке застережливе, особливе і повчальне в його голосі, що запам'яталось мені назавжди. Особливо оте “Не принято”. Тепер я розумію, що в особі дядька я побачила тоді (ще не усвідомле-

но) захисника традицій і звичаїв рідного краю. Це був перший патріотичний урок у моєму житті, тільки тоді я про це нічого не знала і навіть не здогадувалася.

І сьогодні, коли чую від людей слова-покручі, або ще гірше — привнесене у наш український побут гидотне матюччя, то відразу згадую оте тверде й переконливе дядькове: “Не принято!”. А це означає для мене — чуже, не наше.

Відтоді сплило багато часу. Підросли мої маленькі синочки і зверталися до мене... на “Ти”. (Ми жили від моїх батьків за 500 кілометрів). Я ж не звертала на це уваги, аж поки одного разу...

Приходить якось зі школи

“Коли маленьким перечепився об поріг, Мама зраділи:

— Слава Богу, уже виріс...

А коли вперше гепнувся об одвірок лобом, Мама злякалися:

— Не дай, Боже, хату розвалиш...

Зараз, коли забігають онуки,

Мама хрестяться:

— Дай, Боже, ще й весілля одбутися...

А я дивлюся на маму

І подумки молюся:

— Дай, Боже, їй ще пожити...”

Володимир ЗЕМЛЯНИЙ,
“Дай, Боже!”

(із поетичної збірки “Храмове свято”)

наш молодший син третьокласник Євгенко та й каже:

— Мамусю, а можна я казатиму тобі “Ви”?

Вірите, від почутого мені стало так тепло на серці!

— Звичайно, можна. А чому раптом ти захотів це робити? — поцікавилася я в сина.

— Сьогодні до Миколки в клас приходила мама. І я чув, як він до неї казав “Ви, мамо”. Мені так сподобалося! Я теж так хочу.

Обійняла я синочка, розцілювала. Звичайно ж, дозволила. Якою щасливою була в ту мить! Один Бог знає. Та на цьому історія не закінчилася. Через кілька днів приходило до мене старший синочок Сашко і виправдовується:

— Мамусю, я теж хочу казати до тебе “Ви”, але в мене нічого не виходить. Я вже пробував кілька разів... Можна, я ще повчусь? — каже й мало не плаче.

Обійняла синочка, розцілювала:

— Ну, звісно, можна! Кажі як тобі добре, ніхто тебе ні до чого не змушує.

Старший син дивився на молодшого і “копіював” його. І зовсім скоро обидва почали звертатися до нас на “Ви”. Ми з чоловіком відразу звикли.

Зізнаюсь, коли у нас бувають гості здалеку, іноді з іншої країни, то вони дуже дивуються, чуючи таке звертання до нас дорослих синів. Зате я не дивуюся, бо відразу згадую оте застережливе дядькове слово, тільки кажу навпаки: “У нас, в Україні, прийнято так казати, такий у нас звичай, з давніх давен: шанувати батька й матір. Бо коли так робити, то тоді діти твої дітей шануватимуть їх і тебе самого”.



Василь ЯРЕМЕНКО,
професор, член НСПУ

Продовження.
Поч. у ч. 21 за 2014 р.

Репертуар сільських бібліотек, як інструментарій здійснення народопроевітньої програми Бориса Грінченка, завжди був головним чинником його діяльності. Редагуючи 1906 р. “Громадську думку”, він натрапив на звіт “Кієвського Общества Грамотности” за 1904 рік, в якому його вразила інформація, що в бібліотеку рідного села Т. Г. Шевченка Кирилівку “Общество грамотности” виписувало дві чорносотенні газети — “Биржевые вѣдомости” Ясинського і “Дружескія рѣчи” кн. Мещерського. Протест Грінченка був настільки різкий, що Редакційний комітет “Громадської Думки” не погодився його надрукувати (Див. кн. 2-гу “Педагогічної спадщини”, с. 332—333). Це була боротьба за глибокий зміст народопроевітньої книги проти насадження безліччю різних “Обществ” чорносотенної ідеології. Він запитував “Кієвское Общество Грамотности”:

“1. Як воно могло допустити газету кн. Мещерського в бібліотеку ім. Шевченка?

2. Які книги є в цій бібліотеці? Чи є там Шевченків “Кобзар” в оригіналі? Чи є там твори інших українських письменників в оригіналі і яких саме? Чи є там біографія Шевченка українською мовою? Чи є там книжки, з яких читач може довідатись про історію України?

Покажіть нам **каталог** цієї бібліотеки! [...] ми вам не віримо і вимагаємо у вас **документальної** відповіді на питання: що ви ширите серед нашого народу: світ, правду й волю, чи темряву й рабство?” І, не чекаючи, що йому покажуть каталог, сам уклав Репертуар книжок сільської бібліотеки.

Підсумовуючи зроблене, Борис Грінченко підкреслює, що справою його життя, попри роботу на розмаїтих відтинках культури, науки, художньої творчості, педагогіки, публіцистики, журналістсько-видавничої діяльності, — було створення книжок *народопроевітніх*, чи, як він ще називав, *популярних* книжок, або й просто — “народних книжок”.

Ідея створення бібліотек народопроевітніх книжок постала у Б. Грінченка ще задовго до Олексіївки Алчевських, де він створив програму просвіти народу під назвою “Популярні книжки” (1890). Навіть ще до початку вчителювання 17-річним канцеляристом Харківської казенної палати Марив про видання дешевих українських книжок для народного читання. Разом із товаришами Іваном Зозулею, Данилом Ткаченком (псевдо: Д. Пісочинець та Д. Гордієнко) на законномлені з 10-карбованцевої зарплати копійки підготували перші три народопроевітні метелики: “Бідний вовк”, “Два товариші”, “Про грим та блискавку”. Отож “стаж” народопроевітньої діяльності Бориса Грінченка маємо рахувати з 1881 до 1909 р., себто 28 років. Жандарми царської Росії засвідчили, що під час арешту 1879 року в його шкільному ранці (був учнем 5-го класу Харківського реального

Від автора «теорії малих діл» до Великого Просвітника українського народу (народопроевітня діяльність Бориса Грінченка)



училища) виявили народопроевітні книжки соціалістичного змісту С. Подолінського та М. Драгоманова: “Парова машина”, “Про гроші”, “Про багатство і бідність”, “Як наша земля стала не нашою”. Лектура 16-річного учня аж занадто промовиста. Через тринадцять років, у 29 років, Борис Грінченко в “Листах з України Наддніпрянської” на рівних полемізуватиме про національні справи з М. Драгомановим. А тоді, 1881 року, зробивши вибір на користь народного учителя, взявся до роботи. В листі до Д. Ткаченка (Д. Пісочинця) 1884 року писав: “Написав читанку для дітей, але не знаю, чи здатна вона куди-небудь. У цензурі лежить три моїх переклади... Окрім того у цензурі ж і вірші мої, збірник. Живу у Полтавщині, де що записую, дечому вчуся. А що далі буде, не знаю... мабуть, треба **робити, робити, робити**. Ми воли у ярмі, котрих запрягли та ще й підганяють туди або сюди. Але й вони з’орють рілля, прийде сівач, ясно засіє і запишніють сходи”. І він сам орав перелоги, засівав народопроевітню ниву... і “всю силу, що мав я і маю, на роботу невинну клав”. Його сгедо зафіксовано у поетичних рядках:

Ми, щоб робити на світ народились,
Ми для борні живемо.

Уже в квітні 1890 року він виклав у статті “Популярні книжки” програму народопрое-

вітньої роботи, яку послідовно крок за кроком виконував усе своє життя. Наступного, 1891 року, статтю-програму опублікували у львівській “Зорі”. Були викладені теоретичні засади народопроевітньої літератури і складено план видання народопроевітніх книжок (щойно вперше надрукований у примітках до першої книги “Педагогічної спадщини”).

Б. Грінченко, ще вчителюючи, захопився діяльністю французького просвітителя Жана Маса — “ініціатора і найголовнішого робітника” створеного ним просвітницького руху у Франції. Цей рух за короткий час охопив усю Європу. “Діяльність Жана Маса доводить, як багато може зробити енергія однієї людини, аби тільки в людини тієї була любов до свого діла”¹.

Жан Маса за короткий час, починаючи із 1861 р., створив сам низку народопроевітніх книжок: “Історія шматочка хліба”, “Дідусева шотниця”, “Театр у Petit-Chateau”, “Казки”, “Слуга шлункові”, які тривалий час були “зразком популяризації наукових знань”².

Жан Маса буквально “марив про те, щоб кожен француз і французенка були письменні і щоб, вийшовши зі школи, могли й далі себе освічувати...” Грінченко робить висновок, що Жан Маса “не сподівався, щоб можна було відразу повернути всю справу туди, куди бажав, а хотів робити добро потро-

ху, почавши з малого, з того, що поки було можливе, щоб дійти потім і до великого”³.

Оце і є “теорія малих діл” Б. Грінченка: робити те, що дозволяють обставини, робити можливе, потроху, почавши з малого, щоб дійти до великого. Чи робив і зробив хтось більше? Грінченко від малого дійшов до великого і став загальноновизнаним Великим Просвітником українського народу, який таки на час Визвольних змагань дав уже багато і сприяв розбудові Української Народної Республіки. За радянського часу Грінченка оголосили “співцем петлюрівщини” і “українським буржуазним націоналістом” уже, очевидно, що не за “малі діла” чи “каганцювання”. Наче хтось у ті часи уже ввімкнув “лампочку Ілліча”. Приклад Жана Маса став для Бориса Грінченка дороговказом у здійсненні програми і плану народопроевітньої програми, у створенні системних засобів її реалізації.

Як і Жан Маса та його найголовніший помічник Емануель Боше, Грінченко постійно й наполегливо закликав українських письменників, вчених, практиків до роботи на народопроевітній ниві.

Грінченко випишує програмові думки Маса: “Ми дбали не про вибори, а про виборця”, “Ми привчали думати тих, хто не вмів думати; привчали до роботи тих, хто не робив. Ми виховували людей і громадян”, “Ми не дбаємо про політику, бо рідний край і його інтереси вищі од політики...” Стаття була опублікована у львівській “Правді” 1891 року, і всі думки, досвід Маса в народопроевітній діяльності Борис Грінченко ретельно виконував упродовж наступних 19-ти років, до останнього дня свого життя.

Насамперед Б. Грінченко поставив завдання побороти негативний русифікаторський вплив в Україні.

Московські “лубочні” книгарі видали 30 малюнків на українські сюжети: історично-літературні, побутові, змісту гумористичного — й успішно розповсюджували їх серед українського народу. Лубочні малюнки московських крамарів призначалися начебто вдовольняти потреби українського громадянства, а насправді здійснювали його русифікацію. Заохочені прибутками, московські видавці почали здійснювати лубочні видання українських авторів, зокрема “Енеїди” І. П. Котляревського.

Грінченко ставить завдання створити українські лубочні видання, які б відповідали українським народопроевітнім виданням і робили заслон русифікаторській діяльності.

Власне, переборюючи московський “лубочний” вплив, Грінченко і покінчив із “теорією

малих діл”. Попереду лежали “великі діла”, які й принесли Грінченку славу піонера і подвижника народопроевітньої літератури. Звичайно, були розмови, були спроби дати народопроевітні твори і до Грінченка. Це робили Г. Ф. Квітка, П. О. Куліш. Ставила питання народопроевітньої літератури “Основа” в 1861—1862 роках. Прибувши в 1876 р. на еміграцію в Женеву, почав був видавати “популярні книжки для народу” М. П. Драгоманов. У 80-х рр. XIX ст. в Київському університеті утворювались різні гуртки, зокрема “Читальня, або Хрестоматійне товариство” (1883), метою якого було складання й видання читанок і популярних книжок для народу з географії, фізики, астрономії і т. ін.

Навіть у Київській духовній академії була спроба створення книжок для народу.

У програмових засадах Братства Тарасівців, заснованому 1891 року на могилі Тараса Шевченка, уже були чітко виписані роль і значення народопроевітньої роботи: “Ми дбаємо і будемо дбати про те, щоб узяти до своїх рук виховання й освіти на Україні”; “Бажаємо такої відміни сьогочасних обставин, щоб при ній був можливий вільний розвій і цілковите вдоволення усім моральним, просвітним, соціальним і політичним потребам українського народу”. Це був голос студентства — української молоді — “Profession de foi молодих українців”. До Братства Тарасівців долучився і Борис Грінченко. Це вже була політична програма “свідомих українців”, а не деградуючих “українофілів”. Уже за Катерини II “найкращі поступові люди зрозуміли, що їх відірвано від народу московською псевдокультурою, яку силоміць почав заводити цар Петро, і спочули потребу єднання з народом для піднесення його духовних і моральних сил. Із сього повстало і українофільство як “народничество”. Отже, можемо стверджувати, що як член Братства Тарасівців Грінченко вів народопроевітню роботу в межах політичної програми.

1897 року Б. Грінченко опрацював звіт Конотопського повіту про відвідування дорослими недільних класів у дев’яти школах. Було зафіксовано 5873 відвідувань, що дало Б. Грінченку можливість зробити такий висновок: “Одни уже эти цифровые данные неотразимо свидетельствуют о том, что потребность в таких занятиях, как воскресные классы, в народе назрела и наш народ, с виду как бы равнодушный ко всем умственным вопросам, таит уже в себе громадную потребность к свету и знанию и, раз дается какакая-либо возможность удовлетворить эту потребность, наш народ не преминет ею воспользоваться”⁴. Він високо цінував будь-які форми народопроевітньої роботи, що дають бажаний результат.

Далі буде.

¹ Б. Грінченко. Жан Маса // Б. Грінченко. Педагогічна спадщина. — К., 2013. — Кн. I. — С. 63.

² Там же, с. 66—67.

³ Там же, с. 67.

⁴ Борис Грінченко. О воскресных классах для взрослых. // Земский сборник Черниговской губернии. — 1897. — №—3. — С. 101.



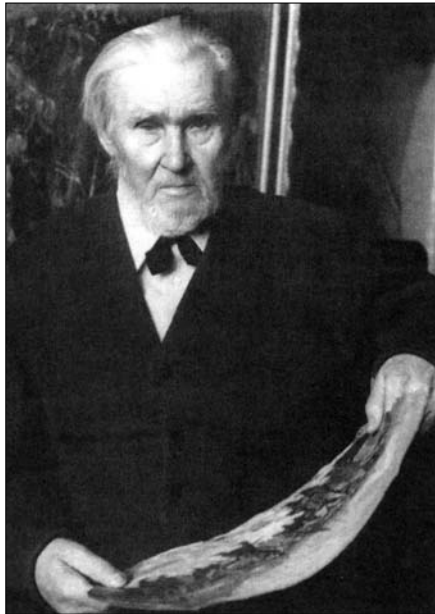
Знищений і відроджений «Кобзар»

Я тримаю в руках Шевченків “Кобзар”, позначений надзвичайною долею. Бо він видавався двічі. Саме видавався, а не перевидавався. А якби його не видали вдруге, то ми ніколи не побачили б і першого видання. Тільки за щасливого випадку могли почути. А тепер усе по порядку.

Олена ЛЕОНТОВИЧ

Далекий 1927 рік. В Українській соціалістичній радянській республіці на останньому диханні так звана українізація. За два роки вже почнеться перший із цілої низки подібних сфабрикований владою процес неіснуючого Союзу молоді України. А поки що ніби дихалося вільно. І саме того року було видано книгу “Тарас Шевченко. Поезії”, а на титулі зазначалося: Повна збірка творів, нижче Поезії, ще нижче — (Кобзар). Далі по вертикалі “Упорядковано згідно з редакцією історично-літературного товариства при Українській Академії наук”, вступна стаття Ф. Якубовського, примітки до тексту упорядкував О. Полторацький, малюнки П. Носка. І внизу — назва видавництва “Сяйво” та рік — 1927.

Видання, як бачимо, було підготовлене під егідою Української Академії Наук і розраховане на повне видання творів Тараса Шевченка. Та невдовзі весь наклад у 50 тисяч примірників знищили. І “Кобзар” разом із його ілюстраціями, про які рецензенти писали, що “вони відтворюють не лише зміст поезії, а й досконало передають психологічний настрій поета і художника”, зник, ніби його і не було. Його навіть не відправили у спецховища, як тоді практикувалося. І так би залишилося на віки вічні, якби не було у Петра Носка дочки Тетяни, закинутої остарбайтерською долею до Німеччини, звідки вона після війни потрапила до Канади, якби вона не пам’ятала про знищений “Кобзар” з ілюстраціями батька — Петра Васильовича Носка, надто дорогий її серцю... І вона почала свій дочірній подвиг із пошуків книги. Та хоч у найбільших книгозбірнях світу: Конгресовій бібліотеці Вашингтона, Британському музеї і в інших великих книгоховищах Заходу, — книги не виявилися, відчайдушна Тетяна Носко-Оборонів пошуків не припиняла. І о диво! Єдиний примірник “Кобзаря” знайшли в паризькій українській бібліотеці імені Симона Петлюри. За допомогою її директора, П. Йоси-



Петро Носко

пишина, зробили фотокопії книжки і окремо ілюстрацій Петра Носка. Важко уявити, з яким трепетом Тетяна Носко-Оборонів взяла до рук ці реліквії, з якою радістю роздивлялася творіння батькових рук, які бачила в далекому дитинстві...

Це сталося в роки, коли ще існувала імперія зла, як назвав її Роналд Рейган. Тому Тетяна Носко-Оборонів, враховуючи видання поезії Тараса Шевченка в українській діаспорі й повну невідомість творчого доробку батька 20-х років, присвяченого Кобзареві, заходила коло видання окремої книжки ілюстрацій, яку 1985 року, вже після смерті П. Носка, з передмовою редактора Ярослава Богдана Рудницького було видано. І це була друга радість і досягнення дочки та всього культурного українського світу. Професор, д-р В. Жила тоді писав: “Митця полонила сила шевченківських понять, уявлень, що виражають ставлення поета до навколишнього світу. Можна сказати, що у своїй мистецькій праці він старався наблизитися до них. Тому його ілюстрації є повнокровні й монолітні у відтворенні суспільно-політичних, етичних і естетичних шевченківських ідеалів”.

І ось постала Незалежна Україна. Невдовзі Тетяна Носко-0-

Оборонів приїхала до рідного Києва. Перші її кроки були спрямовані до Національного музею Тараса Шевченка, де вона прикипіла зором до полотна батька “Мені тринадцятий минало”. Мабуть, уже тоді повела розмову і про знищене видання “Кобзаря” 1927 року. Вона приїздила в Україну майже щороку. В один із приїздів, завдяки її подрузі Ліді Шульгиній, а моїй родичці, дружині мого кузена Ростислава Шульгина, про батька якого, Олександра Шульгина, історика, дипломата, першого міністра іноземних справ УНР, я вже тоді добре знала, ми познайомились і заприятельнілись. І тоді дізналася, що пані Тетяна виношує ідею відтвореного видання “Поезій” Тараса Шевченка 1927 року, втілення в життя своєї заповітної мрії, якою жила довгі роки. З яким палким почуттям вона говорила про це! В Канаді вона поділилася своїми думками з відомим благодійником і бізнесменом, громадським діячем, великим патріотом і активним учасником політичного життя України Ерастом Гуцуляком та його дружиною Ярмілою і знайшла у них таке розуміння, що вони стали фундаторами цього унікального видання. Своєю пристрасною енергією пані Тетяна змогла



“Ріжте, бийте!” — на фортеці кричить Гамалія



Тетяна Носко-Оборонів і Олена Леонтович біля полотна П. Носка “Мені тринадцятий минало” тримають “Кобзар” Т. Г. Шевченка

надихнути на співпрацю у здійсненні видання д-ра Ярему Келебая та д-рів Дарію та Юрія Даревичів.

І сталося! 2003 року світ побачив “Кобзар” Тараса Шевченка у первозданному вигляді, з тим самим титулом, лише із зазначенням: Київ — Видавничий дім “Альтернативи”, 2003 — та позначкою на вишуканій золотаво-світло-синій обкладинці — “Відтворене видання”. На першій і четвертій сторінках обкладинки книги зустрічають і проводжають читача ілюстрації Петра Носка до поеми Тараса Шевченка “Катерина”. Наклад 2200 примірників.

Шевченків “Кобзар”, мов птах Фенікс, постав із небуття. Це було на повну міру свято! Подвиг Тетяни Носко-Оборонів, дочки художника, виповнено уповні. Відбулося кілька презен-

тацій, одна з них у Національній спілці письменників України, ініціатором якої мала честь стати авторка цих рядків. Того року у Національному музеї Тараса Шевченка відбулася виставка однієї картини — “Мені тринадцятий минало” Петра Носка.

Наостанок до історії знищення і відродження “Кобзаря” Тараса Шевченка з ілюстраціями Петра Носка подаємо довідку про художника, написану його дочкою. “Народився він 1885 року в селі Бубнівщині тепер Прилуцького району Чернігівської області. Вчився в Київській мистецькій школі (1903—1909) і Петербурзькій Академії мистецтв (1909—1916). Із молодих літ Петро Носко зацікавився життям і творчістю Т. Г. Шевченка і через все своє життя проніс любов до Кобзаря. Він залишив низку картин, зокрема: “Тарас носить воду до школи”, “Шевченко серед кріпаків”, “Шевченко-кріпак” та багато ілюстрацій до віршів і поем Кобзаря.

Під час німецької окупації мій шістдесятирічний батько мешкав у Києві. Аби вижити і прогодувати сім’ю, ходив по селах, міняючи речі на хліб. Із поверненням советських військ батько був ув’язнений як німецький шпигун. Після звільнення з Лук’янівської в’язниці він викладав у Київському художньому інституті. Помер 1976 р. і похований у Києві. Згідно з Законом України “Про реабілітацію жертв політичних репресій в Україні” мого батька, після розгляду справи у Генеральній прокуратурі України, 26 серпня 1999 року було реабілітовано”.

Євген БУКЕТ

Таку назву мала Всеукраїнська наукова літературно-краєзнавча конференція, що відбулася 22 травня в Обухові.

Україна і світ цьогогоріч вшановують знаменну дату — 200-річчя від дня народження Людини, яка своїм життям, творчістю і помислами завжди була звернена до Батьківщини. “Кобзар” Тараса Шевченка з покоління в покоління несе в народ велич його слова, людяності, пророчтва й духу. Саме цьому славетному ювілею була присвячена конференція, яку організували історичний факультет та Інститут філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Інститут літератури імені Т. Г. Шевченка НАНУ, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова,

У духовному бутті України

ва, Київська обласна організація Національної спілки краєзнавців України, Обухівська міська рада, Управління освіти виконавчого комітету Обухівської міської ради, Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів та НВК “Спеціалізована школа — загальноосвітня школа І—ІІІ ступенів № 1 імені А. С. Малишка”.

Тематика доповідей найрізноманітніша: від проблем сучасного шевченкознавства, тлумачень творчості геніального письменника і художника до краєзнавчих описів шевченківських шляхів і ролі Тараса Шевченка в сучасній Україні. Обухівці (а цього дня вони вщерть заповнили велику залу районного центру культури і доз-

вілля) із захопленням слухали виступи доповідачів, вітаючи їх гучними оплесками.

Серед доповідачів — відомі в Україні науковці, літератори, краєзнавці, дослідники, громадські діячі, а саме: доктор історичних наук, професор кафедри давньої та нової історії України Київського національного університету імені Тараса Шевченка Володимир Сергійчук, голова правління Всеукраїнського фонду відтворення видатних пам’яток історико-архітектурної спадщини імені О. Гончара, кандидат технічних наук Роланд Франко, доктор філологічних наук, старший науковий співробітник Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка Галина

Александрова, завідувач кафедри української літератури Інституту філології та літературної творчості імені А. С. Малишка Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, доктор філологічних наук, професор Володимир Погребенник та інші.

Примітно, що серед учасників конференції були й просвітяни. Так, професор Київського міжнародного університету, член головної ради Всеукраїнського товариства “Просвіта” імені Тараса Шевченка Іван Юшук виступив із ґрунтовною науковою доповіддю “Тарас Шевченко і рідна мова”, а заступник голови Галицького районного у м. Львові об’єднання ВУТ “Просвіта” імені Тараса Шевченка Оксана Семенюк розповіла про

духовний вплив Тараса Шевченка на заснування “Просвіт”.

Цього дня не лише знаменна дата та подія об’єднали людей, а й повага і любов до генія та світоча українського народу Тараса Григоровича Шевченка, який на тлі історичних епох відбиває нашу національну природу, наше світосприйняття, наше минуле і надію на майбутнє. Всі, хто завітав на конференцію, переконалися, що слова Тараса Шевченка — заповідальні і як ніколи своєчасні. Він символізує душу українського народу, втілює його гідність, дух і пам’ять. Нині, коли Україна стала місцем найжорстокіших експериментів віку, Шевченкове сонце зазирає нам у вічі так, як ще ніколи. Проникатися ним, жити з ним, звиряти свій крок будуть і наші нащадки. Кобзар єднав і єднає покоління, єднає Україну.